

Wydział Nauki Katolickiej
Kurii Biskupiej
Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej

BIULETYN KATECHETYCZNY

Nr 2 (52)

Zielona Góra 2010

ISBN 83-7077-142-4

© by Diecezja Zielonogórsko-Gorzowska
© by Wydział Nauki Katolickiej

BIULETYN KATECHETYCZNY Nr 2 (52)

Redakcja

Wydział Nauki Katolickiej Kurii Biskupiej w Zielonej Górze
Pl. Powstańców Wlkp. 1; 65-075 Zielona Góra
tel. 68 451 23 52; fax: 68 451 23 31
email ogólny: wnk@kuria.zg.pl
oficjalna strona WWW: www.wnk.kuria.zg.pl

Opracowanie wydania

ks. dr Wojciech Lechów
Wydział Nauki Katolickiej Kurii Diecezjalnej w Zielonej Górze
tel. 068-451-23-52; email: W.Lechow@kuria.zg.pl

Korekta językowa

s. mgr lic. Maria Piętak USJK

Projekt okładki

Wydawnictwo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej.

Vers

Wydawnictwo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej

65-075 Zielona Góra, pl. Powstańców Wlkp. 1

Strona WWW: wydawnictwo.kuria.zg.pl

Dane do korespondencji:

65-535 Zielona Góra; os. Kaszubskie 8; tel./fax: 68 320 11 70;

email: wydawnictwo@kuria.zg.pl lub vers@kuria.zg.pl

I.

KOMUNIKATY KATECHETYCZNE

Zielona Góra, 19 sierpnia 2010 r.

Wstęp

Dwudziestoletnia już obecność katechezy w polskiej szkole publicznej nie jest żadnym przywilejem dla Kościoła, lecz spełnieniem przez państwo swego obowiązku poszanowania prawa do wolności religijnej oraz prawa rodziców do nauczania i wychowania swoich dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi. Sami katecheci obawiali się, że katechizacja w szkole przyniesie więcej strat dla katechizowanych i wychowania religijnego niż zysków. Na pewno nowe środowisko katechetyczne jakim jest szkoła, stwarzało i stwarzać będzie wiele trudności i problemów.

Trzeba jednak stwierdzić po 20 latach, że wielu przeciwników nauczania religii w szkole dostrzegli (przynajmniej niektórzy) doniosłe znaczenie religijnego wychowania człowieka i wspierania szkoły w procesie wychowawczym w czasach wzmożonego kryzysu autorytetów. Katechetom jednak winno nieustannie towarzyszyć przeświadczenie, że będą skuteczni na tyle, na ile będą zjednoczeni z Chrystusem, a wówczas znajdą światło i siłę, aby odnowić katechezę w sposób właściwy i pożądany (por. CT 9) bez względu na trudności z jakimi przyjdzie im się zmierzyć. Aktualnie wszystkie środowiska dotyka wszechobecny kryzys wartości, przekładając się często na kryzys wiary. Jak przeciwdziałać panoszącej się filozofii postmodernizmu,

przejawiającej się niejednokrotnie w procesie sekularyzacji katechetów? Zapotrzebowaniem na dziś jest wzmocnienie formacji duchowej katechetów w taki sposób, by w swoich środowiskach byli oni świadkami żywej i odważnej wiary, nadziei i miłości. Tak by jawili się oni jako specjaliści od spraw duchowych, od życia wewnętrznego. W ten sposób w panującym chaosie aksjologicznym staną się Oni przystanią prawdy obiektywnej, zamkniętej w Prawdzie Objawionej w Jezusie Chrystusie - Słowie Przedwiecznym, służąc pomocą w poszukiwaniu odpowiedzi na pytania najgłębsze.

Stała i systematyczna formacja katechetów dokonuje się na terenie diecezji. Stąd w naszej diecezji co roku przygotowujemy 4 serie rekolekcji w różnych domach rekolekcyjnych do wyboru. W ostatnich latach odnotowujemy wzrost uczestnictwa w obowiązkowych rekolekcjach dla katechetów. Niemniej jednak nie jest to jeszcze 100 procentowy udział. Przypominamy też o obowiązku uczestnictwa w jesiennej konferencji dekanalnej z udziałem wszystkich katechizujących. Zalecamy by, bardziej wykorzystać zaangażowanie się w rekolekcje szkolne i parafialne oraz włączyć się w spotkania formacyjne duszpasterstwa nauczycieli oraz w spotkania parafialne dla katechetów, przyczyniając się w ten sposób do integracji grona pedagogicznego, pozyskując ich dla współpracy z Kościołem.

W tym kontekście przychodzi nam z pomocą program duszpasterski na lata 2010/13 pod hasłem: „Kościół domem i szkołą komunii”, rozpisany na trzy kolejne lata w następujące tematy: najbliższy rok: 1. We wspólnocie z Bogiem, 2. Kościół naszym domem, 3. Być solą ziemi - krzewienie duchowości komunii. Natomiast program Krajowego Duszpasterstwa Nauczycieli 2010-2011 zamknął te słowa w hasło: We wspólnocie z Bogiem ku wspólnocie z człowiekiem. Szkoła poprzez właściwie spełnianą przez nas misję, może chociaż po części mieć znamiona wspólnototwórcze, przyczyniając się do integracji trzech podstawowych środowisk wychowawczych: rodziny, parafii i szkoły.

W tym też jubileuszowym dla nas roku Komisja Wychowania Katolickiego przygotowała nam dwa nowe podstawowe dokumenty. Dnia 8. marca 2010 roku podczas 351 zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie została zatwierdzona nowa Postawa Programowa Katechezy Kościoła Katolickiego w Polsce, a 9. czerwca 2010 w Białymstoku

został zatwierdzony nowy Program Nauczania Religii. Wdrażanie tych dokumentów w praktyce szkolnej będzie odbywało się cyklicznie wraz z powstawaniem nowych podręczników skorelowanych z nową podstawą i programem nauczania.

Przekazujemy Wam Drodzy Katecheci już drugi numer Biuletynu Katechetycznego w nowej szacie graficznej, zachęcamy do wnikliwej lektury, życząc aby służył Wam pomocą w codziennym zmaganiu się o kształt katechezy w polskiej szkole.

W tym kontekście warto przywołać postać błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki - męczennika naszych czasów i Jego motto życiowe zamknięte w słowach: „Żyć wiarą, a jeśli trzeba, umrzeć za wiarę” - by mocą tych słów dawać świadectwo wiary we współczesnym świecie.

II.

DEBATA O STANIE KATECHEZY

Debata nad oceną katechezy szkolnej z perspektywy dwóch dekad.

1. Wprowadzenie

Rozpoczęta w roku szkolnym 2009/2010 na łamach „Katechety” debata na temat oceny dwudziestu lat nauczania religii w polskich szkołach zainspirowała Wydział Nauki Katolickiej w Zielonej Górze do przeprowadzenia dyskusji wśród katechetów diecezji. Okazją ku temu stały się coroczne Jesienne Konferencje Dekanalne księży, katechetów świeckich i zakonnych. Zaproponowano katechetom wymianę uwag i osobistych spostrzeżeń na temat „blasków” i „cieni” nauczania religii w szkole, widzianych z perspektywy dwóch dekad, oraz wskazanie postulatów na przyszłość. Wyrażone opinie i sugestie miały na celu zainspirować uczestników do sformułowania postulatów dotyczących rozwijania przekazu katechetycznego w szkole.

Jako punkt wyjścia wybrano dwa artykuły – ks. Tadeusza Panusia¹ i Janusza Poniewierskiego². Dla niniejszego opracowania przygotowano

¹ Zob. T. Panuś, *10 razy „tak”, czyli próba bilansu 20 lat nauczania religii w polskiej szkole*, „Katecheta” 2009, nr 9, s. 43-49.

odpowiednie formularze (osobno dla katechetów duchownych i świeckich) w celu zanotowania anonimowych wypowiedzi uczestników spotkania. Należy zastrzec, że przeprowadzona debata nie była typowo naukową formą badawczą ze wszystkimi jej wymogami metodologicznymi. Za cel podstawowy uznano sprowokowanie katechetów do refleksji nad spełnianym przez nich posłannictwem – debata miała stanowić przyczynek do dalszych naukowych badań i opracowań. Po otrzymaniu protokołów z dekanatów przeprowadzono analizę przekazanych informacji³. Uzyskany w ten sposób materiał jest zapisem osobistych odczuć i konkretnych spostrzeżeń, odnoszących się do pracy dydaktycznej, wychowawczej i ewangelizacyjnej katechetów w szkole. Tym samym stanowi źródło szczerych przemyśleń dotyczących pełnionej w Kościele misji, z uwzględnieniem „blasków” i „cieni” posługi.

2. „Blaski” nauczania religii w szkole w wypowiedziach katechetów

W wypowiedziach katechetów można dostrzec pozytywne odczucia związane z pełnioną przez nich misją. Jedna z katechetek stwierdziła: *Nie mam problemów w szkole. Pani dyrektor docenia katechezę, grono pedagogiczne również. Sama staram się, być odpowiedzialna. Cieszę się i mam satysfakcję z nauczania religii. Nie ma w mojej szkole przedmiotu etyka. Nawet niewierzący uczestniczą w lekcjach religii. Katecheza nie stwarza żadnych problemów.*

Katecheci widzą, że ich obecność pozytywnie wpływa na środowisko szkolne. Jeden z katechetów stwierdził, że *plusem obecności katechety w szkole jest to, jak dyrekcja szkoły zmienia swoją postawę wobec wprowadzenia nauczania religii, (...) dostrzega wielki wpływ katechezy na wychowanie uczniów.*

Wszystkie wypowiedzi katechetów świeckich i zakonnych oraz duchownych na temat „blasków” ich pracy w szkole zostały ujęte w osiem kategorii, które poniżej omówię.

2.1. Szkoła miejscem ewangelizacji

Najwięcej wypowiedzi pozytywnych dotyczyło możliwości ewangelizowania na terenie szkoły. Katecheci zwracali uwagę na szansę, jaką daje szkoła w dotarciu z orędziem ewangelicznym do większej liczby

² Zob. J. Poniewierski, „Cienie” katechezy szkolnej, „Katecheta” 2009, nr 9, s. 38-43.

³ Do 15 grudnia 2009 roku otrzymano formularze z 20 dekanatów, z tego do dalszej analizy zakwalifikowano dane z 16 dekanatów. Razem w dekanalnych debatach wzięło udział 214 katechetów świeckich i zakonnych oraz 155 katechetów duchownych.

dzieci i młodzieży. Jest to sposobność Kościoła do „szukania młodzieży, tam gdzie ona jest”. Świadczą o tym następujące wypowiedzi: *Szkola daje szansę w dotarciu do młodych ludzi z ewangelią, gdyż dla niektórych jest to jedyna szansa poznania Chrystusa i nauczania Kościoła; Dzięki szkole można dotrzeć do wszystkich dzieci, które o Bogu czasami po raz pierwszy dowiadują się na katechezie, choć są ochrzczone; Można w szkole dotrzeć z Ewangelią oraz świadectwem o zmartwychwstaniu do uczniów zagubionych i poszukujących.* Katecheci podkreślili również, że dzięki ich pracy ewangelizacja ma szerszy zakres i obejmuje całe środowisko szkolne, w tym także nauczycieli.

Oprócz wzrostu liczby osób, do których dociera się z orędziem, zwrócono uwagę na możliwość ewangelizowania poprzez dawanie żywego świadectwa i dobrego przykładu życia, przykładu wpływającego z wiary katechetów. To mobilizuje, jak mówili, *do pracy nad sobą, nad własnym charakterem, do walki ze słabościami i motywuje do ewangelicznej doskonałości.* Ewangelizacja w szkole umożliwia uczniom, którzy rzadko praktykują, spotkanie z Bogiem.

Walor ewangelizacyjny katechezy szkolnej w swojej pracy dostrzegli także katecheci duchowni. Stwierdzili, *że wypływa on z nakazu misyjnego Chrystusa.* Wierność temu nakazowi obliuguje do ewangelizowania tych, którzy są daleko od Kościoła, a przychodzą na katechezę szkolną. Świadczą o tym następujące wypowiedzi: *Katecheza jest wiernością nakazowi misyjnemu Jezusa; Wraz z katechizacją można ewangelizować tych, którzy są z dala od Kościoła; Na katechezie jest możliwość dotarcia z Ewangelią do szerokiego grona ludzi – młodzieży i dzieci.*

2.2. Kościół obecny wśród ludzi

Wielu katechetów, szczególnie duchownych podkreślało, że Kościół ze swoją prawdą zbawczą szuka ludzi tam, gdzie oni są, a więc szuka ludzi młodych w szkole. Jeden z katechetów ujął to w ten sposób: *Od kiedy religia jest w szkole, (...) nareszcie (...) [mówi się w niej] otwarcie o wierze, o Bogu jako ważnym aspekcie życia człowieka.* Dzięki temu, zdaniem katechetów duchownych, zostaje przezwyciężony dualizm między nauką a wiarą, a katecheza może kształtować człowieczeństwo ucznia w sposób całościowy, uwzględniając sferę ducha (integracja osobowości). Dzięki obecności osoby duchownej w szkole, tzw. „człowieka Kościoła”, uczniowie kształtują w sobie wrażliwość na sprawy religijne.

2.3. Dydaktyka religijna na wyższym poziomie

Dzięki powrotowi – w 1990 roku – nauczania religii do szkół, katecheza zyskała bogatą i profesjonalną ofertę środków i pomocy dydaktycznych. Dzięki temu podniósł się poziom nauczania. Katecheci w

swoich wypowiedziach doceniali następujące aspekty prowadzenia zajęć w szkole: *możliwość wykorzystania nowoczesnych metod nauczania; większe możliwości dydaktyczne w dotarciu do uczniów; lepsze warunki nauki dzięki posiadaniu własnej pracowni; możliwość tworzenia nowych programów i pomocy katechetycznych; wykorzystanie wielu środków dydaktycznych i mass mediów oraz lepsze zaplecze lokalowe*. To wszystko wpływa zarówno na wzrost efektywności szkolnego nauczania religii, jak również na „zwiększenie świadomości religijnej wśród uczniów”.

Również osoby duchowne wzbogaciły przekaz katechetyczny o nowe możliwości metodyczne i dydaktyczne. Duchowni zwrócili uwagę na lepszy, w porównaniu z nauką w salkach, poziom techniki i na dobre warunki nauczania. Podkreślili rangę oceny z katechezy, która jest wliczana do średniej ocen, wyższy poziom podręczników, rolę bogatej oferty różnego typu konkursów religijnych.

2.4. Katecheta pełnoprawnym nauczycielem

Katecheci – dzięki pracy w szkole – stali się nauczycielami przedmiotu religia. Zdaniem świeckich uczestników debaty, poszerzyły się ich możliwości rozwoju zawodowego. Mówili często o *większych szansach rozwoju nauczyciela religii* w porównaniu z tym, co oferowała katecheza parafialna przed rokiem 1990. *Z roku na rok zauważa się większą otwartość dyrektorów na pracę katechetów i ich sprawy*. Oczywiście w dyskusji podkreślono ważny czynnik pracy – wynagrodzenie, jakie otrzymują od państwa. Niestety, pojawiły się też głosy przeciwne. Stwierdzono, że w wielu przypadkach katecheci są nadal traktowani przez nauczycieli i dyrektorów jak nauczyciele drugiej kategorii. Szerzej ta kwestia zostanie omówiona w dalszej części artykułu.

2.5. Katecheza szkolna wzmacnia funkcję wychowawczą szkoły

Na rolę wychowawczą procesu katechetycznego w szkole zwrócili uwagę tylko katecheci świeccy i zakonni. W wielu wypowiedziach podkreślali wpływ, jaki nauczanie religii wywiera na wychowanie młodego pokolenia. Świadczą o tym poniższe wypowiedzi uczestników: *Nauczanie religii w szkole pełni istotną funkcję wychowawczą; Nauczanie religii w szkole ma duży wpływ na wychowanie dzieci, na które w szkole poświęca się mało czasu*. Katecheci mówili, że na religii łatwiej docierają do młodych niż na innych przedmiotach. Dzięki temu bardziej ich poznają, mogą towarzyszyć w ich duchowym rozwoju. Praca wychowawcza katechetów mobilizuje uczniów do *pracy nad sobą, nad własnym charakterem, do walki ze słabościami oraz dążenia do ewangelicznej doskonałości*.

Wartości chrześcijańskie, na których opiera się wychowanie, dzięki obecności katechetów w szkole, jeszcze bardziej wpisują się w program wychowawczy szkoły, co podkreślali uczestnicy w toku dyskusji: *Obecnie*

mamy możliwość współpracy z wychowawcami i włączenia się w realizację programu wychowawczego szkoły; Możemy towarzyszyć nauczycielom w tworzeniu programów wychowawczych.

Dzięki katechezie szkoła może skuteczniej realizować program rozwoju uczniów na wszystkich płaszczyznach: duchowej, fizycznej, psychicznej oraz intelektualnej.

2.6. Katecheta autorytetem dla młodych

Efektywne wychowanie człowieka, szczególnie młodego, opiera się na zaufaniu do dorosłych, którzy – dzięki zdobytemu doświadczeniu – mogą wskazywać wartości, na których powinno budować się własne życie. Katecheci świeccy i zakonnicy w swoich wypowiedziach dzielili się radosnym doświadczeniem bycia obdarowywanym przez uczniów w szkole dużą dozą zaufania. Mówili: *Katecheta staje się dla uczniów autorytetem w wielu dziedzinach, uczniowie mają duże zaufanie do katechety; Katecheta to nie tylko „katecheta”, ale świadek, wychowawca, nauczyciel; Katecheta to autorytet w wielu dziedzinach życia, a przede wszystkim życia moralnego; Nauczyciel – katecheta może oddziaływać pozytywnie również na nauczycieli kolegów; W szkole daje się odczuć zaufanie do katechetów, którym obdarzają ich uczniowie (choć nie wszyscy).*

2.7. Twórcza współpraca szkoły z parafią – proces wtajemniczenia

Współpraca szkoły i parafii stanowi ważny element wychowania religijnego. To co oferuje swoim uczniom szkoła (szkolne nauczanie religii) musi być uzupełnione o element wprowadzający do życia wspólnotowego i sakramentalnego. Ma to miejsce tylko we wspólnocie parafialnej. Katecheci coraz częściej sami uświadamiają sobie konieczność prowadzenia („w przenośni” i „dosłownie”) swoich uczniów do kościoła. Wielu z katechetów świeckich potwierdziło opinię, że ich współpraca z parafią układa się poprawnie, a nawet wzorcowo (inicjacja w szkole przez wspólne modlitwy, np. Anioł Pański, organizację rekolekcji czy nabożeństw paraliturgicznych oraz angażowanie uczniów i nauczycieli w różnego typu spotkania w parafiach w ramach grup religijnych czy spotkań modlitewnych). Świadczą o tym następujące wypowiedzi: *Mamy lepszy kontakt z młodzieżą, którą zachęcamy do służby np. ministranta, lektora; Jest większa możliwość udziału katechizowanych w zajęciach pozalekcyjnych o charakterze religijnym; Na katechezie formujemy młodego człowieka i wdramy go do zaangażowania w życie Kościoła.*

2.8. Rozwój myśli teologicznej dotyczącej katechezy

Niektórzy z uczestników debaty – zarówno świeccy, jak i duchowni – wymienili jeszcze jeden ważny element nauczania religii w szkole. Jest nim rozwój katechetycznej refleksji teologicznej, który ma

miejsce przez „wypracowanie nowych dokumentów dotyczących nauczania Kościoła katolickiego”. Dzięki temu wzrasta świadomość wagi trudu podejmowanego przez samych katechetów, jak również misji, jaką mają do spełnienia wobec współczesnego młodego pokolenia.

3. „Cienie” nauczania religii w szkole w wypowiedziach katechetów

Dla równowagi poproszono uczestników spotkań o krytyczne uwagi dotyczące ich katechetycznej pracy. Wypowiedzi katechetów świeckich i duchownych ujęto ponownie w osiem kategorii.

3.1. Mało poważne traktowanie katechetów i lekcji religii

Mimo wielu pozytywnych zmian w opinii o pracy katechetów w szkołach, ciągle pojawiają się – szczególnie zdaniem katechetów świeckich – głosy, że są oni nauczycielami drugiej kategorii, a lekcja religii niepotrzebnie obciąża uczniów. Świadczą o tym następujące wypowiedzi uczestników konferencji: *W szkole mamy do czynienia z lekceważeniem katechezy i traktowania tego przedmiotu przez grono nauczycielskie jako „gorszy”, „głupszy” i niepotrzebny przedmiot, który zabiera godziny i czas „lepszym” i „ważniejszym”;* *Religię traktuje się (...) jako przedmiot dodatkowy, na drugim planie;* *Nauczyciel religii i sam przedmiot traktowany jest mało poważnie.* Taka opinia ma negatywny wpływ na stosunek uczniów do przedmiotu (*uczniowie nie są zainteresowani przedmiotem religia*), jak również na zachowanie na lekcjach: *Coraz częściej widoczny jest prymitywizm uczniów, pojawiający się na katechezach (ich bezkarność zachowań i brak konsekwencji ze strony szkoły i innych instytucji sprawia, że posuwają się coraz dalej); Niski poziom kultury osobistej, moralnej, rodzinnej i religijnej który sprawia, że katecheza jako pogłębienie ewangelizacji uczniów staje pod znakiem zapytania.* Przejawem dyskryminowania nauczycieli religii jest *brak gabinetów, często zmniejszenie rangi katechety do zwykłego nauczyciela oraz nierównomierny podział środków finansowych przez dyrektora na pomoce dydaktyczne w stosunku do innych nauczycieli przedmiotowych.*

3.2. Katecheza zwykłą lekcją

Religia – zdaniem katechetów świeckich i duchownych – straciła, niestety, swój wyjątkowy charakter. Uczestnicy stwierdzili, że: *Trudno jest tak prowadzić religię, by była to też katecheza, a nie tylko zwykła lekcja, ale można i trzeba to robić, to obowiązek nasz wobec Boga i ucznia;* *Katecheza staje się „zwykłą lekcją”, w której liczy się tylko przekazywanie wiedzy religijnej – ocena za wiedzę;* *Katecheza stała się kolejną lekcją, często uczniowie traktują katechezę jako jeden z przedmiotów do zaliczenia;* *Katecheza to kolejny przedmiot w szkole („zalicz”, „zdaj”, „zapomnij”);*

Wielu uczniów stawia znak równości między religią a etyką i religioznawstwem, jakby to były jednakowe prawdy życiowe.

Osoby duchowne dodawały, że traktowanie katechezy jak normalnej lekcji, prowadzi do zanikania jej sacrum.

3.3. Osłabienie związku z parafią

Kolejny negatywny skutek uczestnicy debaty określili mianem odchodzenia od Kościoła. Przejawia się on między innymi w: braku dzieci i młodzieży na niedzielnej Mszy św. i nabożeństwach; słabym kontakcie duszpasterzy z dziećmi, [w przypadku gdy] nie ma szkoły w parafii; oddzieleniu młodych od Kościoła i wspólnoty parafialnej; poziomie wiedzy, który, mimo iż często jest wyższy, nie idzie w parze z formacją duchową (brak życia sakramentalnego); zbyt małym zaangażowaniu się uczniów oraz słabej katechezie parafialnej i działalności duszpasterskiej. Katecheci duchowni dodawali, że trudniej im organizować grupy parafialne, gdy katecheza jest w szkole, oraz że sztywny podział godzin wg planu szkolnego utrudnia czasem pracę duszpasterstwa, np. wyjazd na spowiedź św. do innych parafii.

3.4. Słaba współpraca z rodzicami uczniów

*Rodzic, posyłając dziecko do szkoły, uważa, że specjaliści w niej pracujący załatwią za niego wszystkie sprawy związane z wychowaniem i kształceniem jego dziecka, w tym również zatroszczą się o jego życie religijne. Obecnie rodzice – w obawie przed błędami w tej dziedzinie – coraz częściej zwalniają się z podstawowego obowiązku samodzielnego wychowywania swoich dzieci. Świadczą o tym również wypowiedzi uczestników: *Bardzo wyraźnie dostrzega się brak kontaktu z rodzicami, którzy czują się zwolnieni z troski o wychowanie religijne dzieci; Brak jest współpracy rodziców z katechetą w kwestii religijnego wychowania dziecka. Jeżeli jakiś kontakt zaistnieje, nie jest on łatwy: Zbyt małe zaangażowanie rodziców w wychowanie w wierze rodzi postawę roszczeniową; rodzice nie zastanawiają się, w czym mogą pomóc, co mogą zrobić dla dobra dzieci. Zdaniem katechetów, o rzeczywistej współpracy można mówić w okresie przygotowań dzieci i młodzieży do sakramentów: Duszpasterski kontakt z rodzicami jest nikły, ogranicza się tylko do przygotowania do Komunii św. lub bierzmowania.**

3.5. Duże problemy wychowawcze z uczniami na lekcjach religii

Katecheta w szkole bardziej staje się nauczycielem, mniej wychowawcą. Uczestnicy debaty mówili o „zeświecczeniu” pracy katechety, który bardziej uczy niż wychowuje w wierze. Sygnalizowali trudności, jakie mają z prowadzeniem zajęć oraz brakiem czasu, aby docierać do młodzieży sprawiającej trudności wychowawcze. Stwierdzili,

że coraz częściej doświadczają *braku kultury, taktu i szacunku dzieci wobec Kościoła, księży, katechetów oraz wartości religijnych*. Ze swoimi problemami z trudnymi uczniami nie mają do kogo się zwrócić, ponieważ *spotykają się z niezrozumieniem ze strony uczniów, nauczycieli i rodziców*.

3.6. Zbyt mały wpływ katechezy na życie uczniów

Problemy wychowawcze, widoczne na lekcjach religii, nie przyczyniają się do wzrostu religijności. Wprost przeciwnie: hamują rozwój wartości religijnych, co negatywnie wpływa na rozwijanie postaw młodych ludzi. Zauważyli to katecheci duchowni: *czasami większa wiedza uczniów nie przekłada się na ich życie religijne*. Mówili również, że *praktyki religijne i życie moralne nie mają wpływu na życie wychowanka, a niektórzy uczniowie wprost deklarują się jako niechodzący do Kościoła, a nawet niewierzący*. Powszechną jest już opinia, potwierdzona także wypowiedziami uczestników debat, że *po bierzmowaniu młodzież wypisuje się z katechezy*.

3.7. Słaba jakość programów i podręczników do religii

Zarówno katecheci świeccy, jak i duchowni zgłaszali krytyczne uwagi co do jakości i poziomu wielu programów oraz podręczników do nauki religii. Reasumując, wszystkie uwagi można zamknąć w stwierdzeniu: *„Nieadekwatność programów do praktyki katechetycznej”*. Zdaniem uczestników, *są one niedostosowane do poziomu klas i za ambitne, źle opracowane, z tematyką katechez, która nie odnosi się do problemów egzystencjalnych dnia codziennego (teoretyczne), z konspektami, które są niedopracowane i nieadekwatne do prowadzenia katechezy w szkole poprzez zbyt trudne, przestarzałe i skostniałe ujmowanie zagadnień i tematów*.

3.8. Inne trudności

W tej kategorii zamieszczono opinie dotyczące formalno-prawnej oceny nauczania religii w szkole. Za największe „cienie” uznano: *spychanie katechezy na ostatnie lub pierwsze godziny lekcyjne, co jest uciążliwe w szkołach ponadgimnazjalnych, gdyż wielu uczniów dojeżdża albo ucieka z lekcji, lub ma stałe zwolnienia; Brak możliwości skreślenia z katechezy osób, które sprawiają duże problemy; Luki prawne dotyczące oceniania; Brak rozdziału na świadectwie szkolnym i w arkuszach na: religia – etyka*. Dużo negatywnych głosów dotyczyło zasadności organizowania rekolekcji szkolnych (słabe prowadzenie przez rekolekcjonistów, brak współpracy proboszcza z dyrektorem, mała frekwencja).

4. Postulaty dotyczące podniesienia jakości nauczania religii w szkole

Ostatnim punktem debaty na temat ostatnich dwudziestu lat katechezy w polskiej szkole było sformułowanie postulatów na przyszłość. Wszystkie sugestie i rady katechetów ujęto w pięciu punktach.

4.1. Postulaty dydaktyczne

- Potrzeba diagnozowania potrzeb uczniów i wychodzenie im naprzeciw.
- Zachowanie ucznia na religii musi mieć wpływ na ocenę z katechezy.
- Dotacje na pomoce katechetyczne w szkołach, w których brakuje środków.
- Zachęcanie uczniów do konkursów religijnych, np. z wiedzy o Biblii.
- Większe zaangażowanie parafii w działania mające na celu wyposażenie sal katechetycznych w pomoce, prasę religijną itp.
- Zmniejszenie liczby dzieci w oddziałach klasowych.
- Własna sala katechetyczna podstawą właściwie przeprowadzonej katechezy. Wspólne (szkolne i parafialne) wyposażenie szkolnych sal katechetycznych.

4.2. Postulaty programowe a nauczanie religii

- Lepsze podręczniki i pomoce katechetyczne; programy nauczania religii powinny ulec zmianie.
- Możliwość wyboru przez katechetów podręczników i wdrażanie własnych programów.
- Opracowanie nowych konspektów dla uczących.
- Przygotowanie pomocy dydaktycznych na temat okresów liturgicznych, świąt, rocznic czy ważnych wydarzeń.

4.3. Postulaty dotyczące relacji parafii ze szkołą

- Częste spotkania katechetów w parafii.
- Większy udział katechetów świeckich w życiu Kościoła.

4.4. Postulaty dotyczące szkoleń dla katechetów

- Więcej spotkań metodycznych dla katechetów.
- Permanentne szkolenie katechetów (studia podyplomowe, szkolenia, kursy, konferencje).
- Doskonalenie warsztatu pracy katechetów.
- Wykorzystanie nowoczesnych metod.

4.5. Postulaty dotyczące katechezy parafialnej

- Wypracowanie parafialnej katechezy dla rodziców.

- Promowanie wspólnego spędzania czasu przez katechetów, nauczycieli, rodziców i ich dzieci: rajdy rowerowe, ogniska itp.
- Dowartościowanie pedagogizacji, nowej ewangelizacji i katechizacji rodziców.
- Zaangażowanie rodziców w katechizację dzieci – rozwój Kościoła domowego.

5. Zakończenie

Nie lada trudnością dla autora jest spuentowanie opinii katechetów na temat pracy, jaką ci ostatni od prawie dwudziestu lat wykonują w polskiej szkole. Analiza wypowiedzi katechetów wykazała, że opinie pozytywne, tzw. „blaski”, i te bardziej krytyczne – „cienie” się równoważą. Nie można więc powiedzieć za tekstem jednej z młodzieżowych piosenek: „Jest super, jest super, więc o co ci chodzi...”. Nie można też popadać w pesymizm w stylu: „a miało być tak pięknie”. Na pewno dużo już zrobiono, jeśli chodzi o polską katechezę szkolną, zarówno od strony programowej, jak i dydaktycznej. Jest to niezaprzeczalny sukces sztabu ludzi odpowiedzialnych za ten etap w rozwoju katechezy. Dlatego śmiało można powiedzieć, że ostateczny bilans wypada pozytywnie. Wszystko jest jednak w rękach tych, którzy znajdują się na pograniczu dwóch światów, *sacrum* i *profanum*. Powodzenie zależy od chęci i zaangażowania samych katechetów oraz ich dalekowzroczności. Ich praca musi przynieść owoce prędzej czy później, bo jeśli nie oni, to kto ma dzisiaj mówić o Bogu i być świadkiem Jego miłości w zlaicyzowanym świecie? Na zakończenie przytoczę zdanie wypowiedziane przez jednego z księży katechizujących w szkole ponadgimnazjalnej: „Spotykam się często z oświadczeniem: »Jestem niewierzący, bronię się przez podwójnym życiem«. Uważam, że młodzież dzisiaj jest bardzo szczerą. Nie można jej jednoznacznie, negatywnie oceniać, że jest niewierząca, jest na pewno poszukująca. Dobra katecheza może przynieść owoce w późniejszym czasie”.

Dobra katecheza i cierpliwość w oczekiwaniu na jej efekty to dwa ważne elementy realizacji powołania współczesnego katechety.

Autor: ks. Wojciech Lechów, *Debata nad oceną katechezy szkolnej z perspektywy dwóch dekad*, „*Katecheta*” 2/2010.

III.

Program duszpasterski 2010/11

**Wskazania katechetyczne do programu duszpasterskiego
W komunii z Bogiem**

Tegoroczny Program duszpasterski, *W komunii z Bogiem*, rozpoczyna trzyletni cykl pracy duszpasterskiej Kościoła w Polsce, w myśl hasła *Kościół domem i szkołą komunii*. W okresie kolejnych trzech lat, z pomocą łaski Bożej, pragniemy zrealizować następujące cele ogólne Programu.

Cele ogólne Programu duszpasterskiego *Kościół domem i szkołą komunii* (2010-2013):

- odkrywanie i pogłębienie duchowości komunii,
- odnowa i wzmocnienie struktur komunijnych Kościoła,
- krzewienie duchowości komunii,
- duszpasterska troska o rodzinę.

Program duszpasterski dla Kościoła w Polsce na lata 2010-2013 pragnie inspirować wierzących do odkrywania istoty komunii, czyli jedności człowieka z Bogiem, by dalej budować i umacniać na tym doświadczeniu wiary struktury komunijne i wreszcie czynić je narzędziem ewangelizacji.

Katecheza dzieci i młodzieży - szkolna i parafialna

Katecheza jako działanie systematyczne, czyli uporządkowane według pewnych zasad, dotyczące tego, co podstawowe, wystarczająco pełne i wprowadzające we wszystkie elementy życia chrześcijańskiego (por. Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 21), wpisana jest w szerszy kontekst duszpasterski, wynikający z faktu, iż pierwszoplanowym miejscem katechezy jest wspólnota parafialna (Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 67). Zadaniem stojącym przed planowaniem duszpasterskim (*Program duszpasterski*) i katechetycznym (*Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce i Program nauczania religii*) jest więc wzajemne uwzględnianie przyjmowanych i realizowanych programów.

Przy poszukiwaniu możliwości koordynacji działań pastoralnych w obecnym roku duszpasterskim *W komunii z Bogiem* istotne wydaje się wskazanie tych celów i treści katechezy, które zawarte są we wspomnianych wyżej dokumentach programowych katechezy, a których wnikliwsza realizacja podczas katechezy szkolnej i parafialnej może **prowadzić do uaktualniania w świadomości katechizowanych tematyki roku duszpasterskiego.**

Obecne w dokumentach katechetycznych treści korelujące z tematyką roku duszpasterskiego przedstawione zostaną w trzech liniach tematycznych:

- Odnawianie i pogłębianie osobistej relacji z Bogiem.
- Odkrywanie Boga objawiającego się w Słowie Bożym.
- Kształtowanie wspólnotowego wymiaru życia duchowego.

Kierunki realizacji linii tematycznych na poszczególnych etapach edukacyjnych opisywane są w oparciu o szkolne dokumenty katechetyczne, ale wskazane działania powinny dotyczyć także etapów, równolegle realizowanej, katechezy parafialnej.

I. Odnawianie i pogłębianie osobistej relacji z Bogiem

A. Nauczanie zintegrowane

Kształtowanie osobistej relacji z Bogiem według założeń zawartych w *Podstawie programowej* rozpoczyna się od budzenia zainteresowania życiem wiary i radości z wiary, rozwijania postawy zaufania do Boga, przeżywania sakramentalnej komunii z Bogiem, by w ten sposób motywować katechizowanych do odpowiedzi na Jego wezwanie.

W klasie I realizacja tego założenia polega na prowadzeniu dziecka ku odnajdywaniu znaków Boga w świecie i odkrywaniu przekraczającej go transcendencji (odkrywanie własnej niewystarczalności). Sytuacja ta sprzyjać ma kształtowaniu postawy podziwu wobec Boga, oddawania chwały Bogu, milczenia przed Bożym majestatem oraz umiejętności modlitwy dziękczynienia i prośby (przykład Modlitwy Pańskiej). Kształtowanie tych postaw bazować ma na przykładzie Jezusa, który rozmawia i uczy rozmowy z Bogiem. Klasa II to wprowadzanie dziecka w tajemnicę sakramentalnej komunii z Bogiem i ukazywanie Jezusa obecnego w Eucharystii i sakramencie pojednania. Klasa III jest wprowadzaniem katechizowanych do przeżywania więzi z Bogiem w wymiarze liturgicznym (postawy eucharystyczne: współofiarowanie, słuchanie Słowa Bożego, jedność i miłość, wdzięczność).

B. Nauczanie blokowe

Wspieranie katechizowanych na drodze pogłębiania osobistej relacji z Bogiem, na tym etapie edukacyjnym, koncentruje się wokół:

- ukazywania Boga Ojca objawiającego swą miłość w dziele stworzenia,
- wprowadzania w naturę zobowiązań moralnych, wynikających z przyjęcia Boga jako swego Pana (kształtowa nie postawy odpowiedzialności i chrześcijańskiego sumienia; ukazywania motywów życia chrześcijańskiego),
- otwieranie na Boga w modlitwie (znajomość rodzajów modlitwy, umiejętność samodzielnego formułowania modlitw).

W odniesieniu do poszczególnych klas to w klasie IV działania nauczyciela religii winny koncentrować się wokół ukazywania wiary jako wartości umożliwiającej zrozumienie własnego życia; ukazywania niezbędności wiary w Boga jako pomocy w rozwiązywaniu stawianych pytań i problemów; budowania postawy odpowiedzi na wezwanie Boże posłuszeństwa Jego woli oraz wprowadzania w tajemnicę opatrności Bożej.

W klasie V szczególnie akcentowana jest budowa więzi z Bogiem w osobie Jezusa Chrystusa, który w tym roku nauczania ukazywany jest jako Zbawiciel przynoszący orędzie Bożej miłości i zapraszający do budowania zjednoczenia z Bogiem opartego o postawę zawierzenia i posłuszeństwa.

W klasie VI podstawą zacieśniania więzi z Bogiem jest, dokonujące się we wspólnocie Kościoła, odkrywanie za pomocą Ducha Świętego wiary jako pomocy w zrozumieniu własnego życia i świata⁸.

C. Gimnazjum

Czas edukacji w gimnazjum ma być czasem rozwijania dojrzałej więzi z Bogiem w oparciu o przesłanie Biblii i przeżywanie Eucharystii i sakramentu pokuty oraz ukazywania bogactwa Modlitwy Pańskiej jako drogi chrześcijanina. Finalnym celem tego etapu edukacyjnego jest potwierdzenie dojrzałej więzi z Bogiem poprzez przyjęcie sakramentu bierzmowania.

W poszczególnych klasach akcenty rozłożone są w następujący sposób:

- klasa I: rozwijanie wiary w Boga Stwórcę; kształtowanie wiary w działanie Boga w ludzkiej historii; uzasadnienie potrzeby posłuszeństwa Bogu, wynikającego z przyjętej i wyznawanej wiary (Dekalog);
- klasa II: wyjaśnianie zbawczego działania Jezusa Chrystusa i przynależności do Królestwa Bożego (Modlitwa Pańska);
- klasa III: rozwijanie życia wiarą i ducha modlitwy; pomoc w kształtowaniu umiejętności modlitwy; ukazywanie miłości jako podstawy życia z Bogiem; wspieranie w odkrywaniu Bożego powołanie do świętości.

D. Liceum

Na ostatnim etapie edukacyjnym *Podstawa programowa* wskazuje, iż istotnym dla kształtowania dojrzałej relacji katechizowanych z Bogiem jest prowadzenie ich do odkrywania godności danej im przez Stwórcę. Droga ku temu może wieść przez pełniejszy udział w liturgii (liturgia niedzielna fundamentem duchowości), która pogłębia więź z Bogiem i uzdalnia do angażowania się po stronie dobra oraz poprzez modlitwę, która jest traktowana jako przestrzeń odkrywania i realizacji powołania chrześcijańskiego.

Realizacja tych celów podejmowana jest zarówno w klasie I i II, a w klasie III budowanie więzi z Bogiem ukazywane jest już wyraźniej w kontekście wspólnoty rodzinnej.

II. Odkrywanie Boga objawiającego się w Słowie Bożym

A. Nauczanie zintegrowane

Podstawa programowa dla nauczania zintegrowanego wyznacza jako jeden z celów wprowadzanie w historię zbawienia zmierzające do ukazania działania miłosiernego Boga w historii świata i ludzi.

Rozpoczęcie procesu zaznajamiania z Biblią, przedstawianej jako księgi będącej listem kochającego Ojca do ludzi, następuje poprzez ukazywanie jej obecności w liturgii oraz kształtowanie postawy religijnej czci do Księgi Świętej w kościele, domu rodzinnym, grupie katechetycznej. Ważną rolę już na początku prowadzenia do odkrywania Boga Słowie odgrywa ukazywanie zasady, iż w zrozumieniu Słowa i odkryciu jego tajemnicy istotną rolę spełniają ludzie posłani przez Boga. Są nimi ci, którzy przemawiali w imieniu Boga, i ich słowa zostały zapisane na kartach Pisma Świętego: prorocy, psalmiści, apostołowie, ewangeliści, jak i ci, z którymi uczeń spotyka się bezpośrednio: katecheci, rodzice.

W klasie II następuje kontynuacja uwrażliwiania uczniów na potrzebę uważnego słuchania Słowa i rozpoznawania w nim Boga, ale jednocześnie coraz wyraźniej budzona jest wśród uczniów świadomość dawania Bogu właściwej odpowiedzi, która winna przybierać postać konkretnych postaw religijno-moralnych. Dokonuje się to głównie poprzez akcentowanie dialogicznego charakteru liturgii (pieśni liturgiczne, formuły wiary, aklamacje) i kształtowanie postaw umożliwiających świadomy udział w liturgii.

Klasa III to działania zmierzające do dalszego uwrażliwiania na Słowo Boże zawarte w Piśmie Świętym i celebrowane w liturgii eucharystycznej, gdzie jest głoszone, słuchane, przeżywane i komentowane. Dokonuje się to poprzez wprowadzanie w strukturę liturgii słowa i kształtowanie wypływającej z wiary postawy należnej czci do Pisma Świętego.

B. Nauczanie blokowe

Podstawowym celem katechezy w klasach IV-VI, po ukazaniu obecności Boga objawiającego się w Słowie Bożym zawartym w Piśmie Świętym i celebrowanym w liturgii, jest kształtowanie umiejętności odczytywania w nauczaniu biblijnym wezwania Bożego dla swojego życia oraz nabywanie zdolności kształtowania osobowości w świetle prawdy biblijnej. Te założenia mają być realizowane poprzez ukazywanie biblijnych przykładów odpowiedzi na wezwanie Boże, kształtowanie

umiejętności odbioru tekstów biblijnych oraz łączenie tekstów biblijnych z symbolami wiary.

Założenia te realizowane są głównie w klasie IV, w której uczeń ma pogłębić znajomość różnych sposobów objawiania się Boga człowiekowi, odkrywać obecność Boga w historii narodu wybranego i kształtować postawę odpowiedzi na wezwanie Boże i posłuszeństwa Jego woli. Realizacja tego zadania nastąpić może wówczas, gdy zapoznanie z wybranymi wydarzeniami, faktami, osobami, poznawanymi na kartach Starego Testamentu, nie będzie miało jedynie charakteru historycznego, lecz będzie wprowadzaniem w dzieje przymierza Boga z ludźmi i ukazywaniem Boga obecnego w dziejach człowieka¹⁶.

W klasie V jako pierwszoplanowe jawi się prowadzenie uczniów do odkrywania obecności Boga w Słowie Wcielonym. Przeżywanie poznawanej poprzez lekturę Pisma Świętego tajemnicy Boga obecnego w Osobie, działalności i nauce Syna Bożego ma prowadzić uczniów do odkrycia wezwania Bożego, poprzez które Bóg domaga się od człowieka nieustannego wysiłku nawracania się, zmiany własnego sposobu życia, myślenia i działania. Ważnym aspektem jest również prowadzenie do odkrywania prawdy, iż to w Jezusie Bóg objawił swoją miłość do ludzi i pojednał ich ze sobą.

Założenia programowe w klasie VI podkreślają fakt, iż w odkrywaniu obecności tajemnicy Boga w Jego słowie i w odczytywaniu obietnic w nim zawartych wspomagani jesteśmy przez Ducha, który pomaga nam zrozumieć.

C. Gimnazjum

Katecheza gimnazjalna według *Podstawy programowej* ma wprowadzać w pogłębioną lekturę Pisma Świętego i rozwijać umiejętność odbioru tekstów biblijnych w oparciu o coraz bardziej rozbudowany aparat intelektualny: pochodzenie, autorstwo Biblii, natchnienie, kanon ksiąg biblijnych, znajomość procesu formowania ksiąg, języków, gatunków literackich; podstawowe zasady interpretacji literackiej i hermeneutycznej wybranych fragmentów biblijnych.

Te założenia realizowane są głównie w klasie I, w której do zadań nauczyciela należy, obok przekazywania wymienionych wyżej informacji, wprowadzenie ucznia do wnikliwszego, odpowiadającego nabywanym w tym wieku uzdolnieniom intelektualnym, odkrywania egzystencjalnego wymiaru objawienia. Przybliżane postaci i wydarzenia biblijne (klasa I: stworzenie, Abraham, Mojżesz, przymierze na Synaju, Samuel, Dawid, powstanie machabejskie; klasa II: grzech pierworodny, Kain i Abel, potop, wieża Babel, wyjście z Egiptu) ukazywane są w kontekście poszukiwania przez ucznia odpowiedzi na nurtujące go pytania egzystencjalne

(powołanie, własna tożsamość, relacja do Boga) i stanowią przykłady rozwiązywania problemów w świetle wiary.

D. *Liceum*

Dla ostatniego etapu edukacyjnego *Podstawa programowa*, w tym zakresie tematycznym, nie zakłada szczególnie intensywnych działań związanych z realizacją funkcji nauczania, a przesuwa głównie akcent na interioryzację wczesnej zdobytych informacji. Uczeń ma pogłębiać tajemnice stworzenia i Wcielenia oraz odkrywać fakt obdarowania go przez Boga niezwykłą godnością i powołaniem. W poszczególnych klasach zostało to zaplanowane w następujący sposób:

- klasa I: wdrożenie do samodzielnego czytania Biblii, przypomnienie zasad prawidłowej hermeneutyki biblijnej; pogłębianie świadomości relacji pomiędzy Biblią a Tradycją,
- klasa II: ukazanie biblijnego obrazu Boga – Stwórcy i Pana stworzenia; pogłębienie rozumienia i przyjęcia prawdy o Chrystusie ukrzyżowanym, zmartwychwstałym i żyjącym w Kościele, będącym wypełnieniem przymierza między Bogiem a Jego ludem; ponowne przypomnienie zasad prawidłowej hermeneutyki biblijnej,
- klasa III: pogłębianie tajemnicy powołania, osoby powołane w Biblii, Maryja jako wzór powołania.

III. **Kształtowanie wspólnotowego wymiaru życia duchowego**

A. *Nauczanie zintegrowane*

Kształtowanie, istotnego dla właściwego przeżywania komunii z Bogiem i ludźmi, wspólnotowego wymiaru życia duchowego w nauczaniu zintegrowanym polegać ma na:

- kształtowaniu właściwych odniesień do drugich: wdzięczność, gotowość do dzielenia się z innymi, wzajemne obdarowywanie się, umiejętność przepraszania,
- uświadamianiu wartości życia we wspólnocie i potrzeby właściwych w niej zachowań,
- kształtowaniu postawy jedności jako wyrazu poczucia braterstwa w Chrystusie, wskazywaniu na Eucharystię jako na sakrament jedności i miłości zbawczej, krzepiącej uczty, obecności Chrystusa.

Klasa I to przede wszystkim ukazywanie dziecku wspólnoty ludzi wierzących w Boga i kochających Jezusa. Właściwemu dla tego okresu rozwojowego przekraczaniu granic wspólnoty rodzinnej towarzyszyć winno wprowadzanie dziecka do przeżywania wiary we wspólnocie Kościoła, do której zostało ono włączone na mocy chrztu.

W klasie II kształtowanie wspólnotowego wymiaru życia duchowego dokonuje się poprzez wychowanie eucharystyczne. Chrystus

ukazywany jest jako ten, który zaprasza do wspólnoty ze sobą i z całym Kościołem, wzywa do ubogacania się siłą Eucharystii, uzdalniającej do pełnienia uczynków miłosierdzia, oraz przez posługę Kościoła przebacza grzechy.

Celem działań nauczyciela religii w klasie III jest wspomaganie procesów nabywania umiejętności świadomego, systematycznego i czynnego udziału w sprawowanej przez wspólnotę Kościoła Eucharystii oraz wspomniane już wyżej formowanie postaw eucharystycznych: współofiarowania, słuchania Słowa Bożego, jedności, miłości i wdzięczności).

B. Nauczanie blokowe

W miarę postępów na drodze socjalizacji katechizowani prowadzeni są do przeżywania liturgii jako dzieła wspólnego, dzieła całego Kościoła; budzone jest w nich poczucie przynależności oraz odkrywanie swego miejsca i zadań w różnych społecznościach: Kościoła, narodu, rodziny, grupy szkolnej i koleżeńskiej, oraz kształtowana jest postawa odpowiedzialnego uczestnictwa w tych wspólnotach.

Realizacja tych założeń w klasie IV polega, poprzez odwoływanie się do wspólnotowego przeżywania wiary przez naród wybrany, na otwieraniu na wartości stanowiące fundament wszelkich międzyludzkich relacji, budowanie postawy i ducha pokuty oraz umiejętności przebaczenia. W klasie V wspólnotowy wymiar życia duchowego najwyraźniej akcentowany jest w związku z ukazywaniem wezwania Jezusa do kształtowania sumienia (posłuszeństwo wezwaniu Bożemu) i położeniem akcentu na zadaniach ucznia w jego najbliższym otoczeniu.

Klasa VI to mocny akcent położony na uświadamianiu eklezjotwórczej roli Ducha Świętego (Duch otwiera na wspólnotę - działanie Ducha w życiu Kościoła, tajemnica Kościoła, ukazanie darów i charyzmatów Ducha Świętego i ich znaczenia dla życia duchowego oraz życia Kościoła), ukazywaniu zadań, które czekają na katechizowanych w życiu Kościoła (rozwijanie poczucia przynależności i odnajdywanie własnego miejsca, zadań w życiu Kościoła; kształtowanie postawy odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu Kościoła, rodziny, szkoły, grupy koleżeńskiej, społeczeństwa) oraz wprowadzaniu w liturgię i wspólną modlitwę (świadome i zaangażowane uczestnictwo w liturgii jako rzeczywistości zbawczej; praktyka modlitwy wspólnotowej jako czynnik budowy wspólnoty wiary).

C. Gimnazjum

Na III etapie edukacyjnym działania inicjujące do wspólnotowego przeżywania życia duchowego dostrzec można głównie w ukazywaniu życia Kościoła w perspektywie historycznej oraz akcentowanie

eklezyjnego wymiaru sakramentów, z których na pierwsze miejsce wysuwa się sakrament bierzmowania.

Intensyfikacja tych działań przypada na klasę III, w której wprowadzone są takie bloki tematyczne, jak: „Nikt nie jest samotną wyspą” (człowiek istotą społeczną; formy i zasady życia we wspólnocie; Kościół wspólnotą wiary; zadania związane z przynależnością do wspólnoty wiary Kościoła) czy „Duch Święty umacnia w wyznawaniu wiary” (rola Ducha Świętego w rozwoju życia wiara jednostki i społeczeństwa; wyznanie wiary Kościoła).

D. Liceum

Ostatni etap edukacyjny jest czasem, w którym intensyfikacji nabierają procesy właściwe dla okresu dorastania: absolutyzacji, interioryzacji i socjalizacji. Jako kluczowe pojęcie mogące doprowadzić do właściwego przebiegu tychże procesów *Podstawa programowa* proponuje wspieranie w kształtowaniu własnej tożsamości, czy też, mówiąc innymi słowami, pomoc w odnajdywaniu swego powołania, będącego fundamentem duchowości.

W klasie I wspólnotowy wymiar życia duchowego zarysowuje się poprzez ukazywanie Ducha Świętego, który uzdalnia do dojrzałego przeżywania obowiązków członka Kościoła i społeczeństwa, oraz wskazywanie na wspólnotowe przeżywanie liturgii niedzielnej. Klasa III w całości poświęcona jest odkrywaniu tajemnicy powołania do życia w rodzinie.

Rekolekcje szkolne

Propozycje scenariuszy rekolekcji szkolnych nawiązujących do tematyki roku duszpasterskiego *W komunii z Bogiem* zostaną zaprezentowane w pierwszych numerach „Katechety” w roku 2011.

KATECHEZA DOROSŁYCH

Katecheza dorosłych jest tą formą katechezy, która zwraca się do osób wykonujących największe zadania, i w ogóle zdolnych do życia według pełni orędzia chrześcijańskiego (por. Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 43), a co za tym idzie, stwarza najpełniejsze warunki osiągnięcia celu katechezy, czyli doprowadzenia człowieka nie tylko do spotkania z Jezusem, ale do zjednoczenia z Nim, a nawet głębokiej zażyłości (*Dyrektorium ogólne o katechizacji*, 80). Rozwijanie w człowieku dorosłym zapoczątkowanej przez niego komunii z Bogiem opierać się ma, podobnie jak w przypadku katechezy dzieci i młodzieży, na postulowanym przez tegoroczny *Program duszpasterski* pogłębianiu osobistej relacji z Bogiem poprzez odkrywanie Boga objawiającego się w Słowie Bożym oraz wtajemniczanie we wspólnotowy wymiar życia duchowego. Koresponduje

to niektórymi zadaniami katechezy dorosłych, przewidzianymi przez *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*:

- popieranie i dojrzewianie życia chrześcijańskiego za pomocą pedagogii sakramentalnej, dni skupienia, kierownictwa duchowego,
- wyjaśnianie relacji, jakie zachodzą między działaniem doczesnym a eklezjalnym,
- rozwijanie racjonalnych postaw wiary.

Spośród proponowanych form katechezy za szczególnie przydane w realizacji założeń uznać można katechezę wtajemniczenia chrześcijańskiego lub katechumenat dorosłych, których strukturę wyrażają *Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych*, katechezę dla ludu Bożego w odpowiednio dostosowanych formach tradycyjnych w ciągu roku liturgicznego oraz ukierunkowane na cele *Programu duszpasterskiego* kursy katechezy systematycznej i stałej (biblijnej, liturgicznej), których zapewnienie wszystkim dorosłym jest obowiązkiem każdej wspólnoty eklezjalnej (*Dyrektorium ogólne o katechizacji*, 176).

Komisja Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski, Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2010-2013, W komunii z Bogiem. Kościół domem i szkołą komunii, s. 20-33.

IV.

ZAGADNIENIA FORMALNO- PRAWNE

1. Nowy przewodniczący Komisji Wychowania Katolickiego KEP

W dniu 8 marca 2010 roku zakończyła się druga kadencja Ks. Abpa Kazimierza Nycza na stanowisku Przewodniczącego Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski. W tym dniu Konferencja Episkopatu Polski powołała na stanowisko Przewodniczącego Komisji Wychowania Katolickiego Ks. Bpa Marka Mendyka, biskupa pomocniczego diecezji legnickiej. Obecnie skład komisji przedstawia się następująco:

Przewodniczący:

Bp Marek MENDYK

Wiceprzewodniczący:

Bp Gerard KUSZ

Członkowie:

Bp Marek JĘDRASZEWSKI

Bp Roman MARCINKOWSKI

Bp Stanisław NAPIERAŁA

Bp Tadeusz PIKUS

Bp Henryk TOMASIK

Konsultorzy:

Ks. Stanisław DZIEKOŃSKI

Ks. Krzysztof KANTOWSKI (sekretarz)

Ks. Zbigniew MAREK SJ

Ks. Roman MURAWSKI SDB

Ks. Tadeusz PANUŚ

Ks. Jan SZPET

Ks. Piotr TOMASIK

Ks. Marian ZAJĄC

Strona internetowa komisji: www.katecheza.episkopat.pl

2. Nowy dyrektor WNK

Z dniem 19.10.2009 r. dekretem biskupa diecezjalnego Stefana Regmunta ks. dr Grzegorz Cyran przestał pełnić funkcję dyrektora WNK. Przez cztery lata służył katechetom naszej diecezji. Przed księdzem Grzegorzem Cyranem Ksiądz Biskup postawił nowe, bardzo ważne i odpowiedzialne zadania. Dziękujemy za wszelką życzliwość i pomoc okazane katechetom. Życzymy Błogosławieństwa Bożego na nowym etapie posługi w Diecezji. Nowym Dyrektorem WNK został ks. dr Wojciech Lechów.

3. Stanowisko Konferencji Episkopatu Polski w sprawie obecności symboli religijnych w przestrzeni publicznej

Stanowisko Konferencji Episkopatu Polski w sprawie obecności symboli religijnych w przestrzeni publicznej

(w kontekście decyzji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Lautsi vs. Włochy).

30 czerwca odbyło się posiedzenie w pełnym składzie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, dotyczące odwołania się Włoch od wyroku tegoż Trybunału zakazującego umieszczania krzyża w szkołach publicznych. Biskupi zwracają uwagę w tym kontekście, że analizowana przez Trybunał sprawa ma znaczenie nie tylko w odniesieniu do obecności krzyża w szkole, ale w opinii Konferencji Episkopatu Polski dotyczy ona obecności także innych symboli religijnych w przestrzeni publicznej w ogóle.

Krzyż jest podstawowym symbolem chrześcijaństwa, znakiem odkupienia i zbawienia, ofiary ponoszonej dla innych, symbolem miłości i miłosierdzia, a także cierpienia i zwycięstwa nad śmiercią. Dla wszystkich chrześcijan jest bezcennym znakiem i dlatego umieszczany jest nie tylko w domach i mieszkaniach, ale także w miejscach pracy, nauki i kultury. Korzenie europejskie są chrześcijańskie. Krzyż widnieje na wielu flagach państwowych, jest także symbolem organizacji charytatywnych i społecznych (np. Czerwony Krzyż, krzyż harcerski itp.).

Chrześcijanie są za dialogiem międzyreligijnym i międzykulturowym. Obecność krzyża podkreśla potrzebę prowadzenia tego dialogu. Krzyż przez wieki uczył szacunku do drugiego człowieka, przebaczenia i miłości, nawet do nieprzyjaciół, nie jest zagrożeniem dla nikogo.

Spółeczeństwa o chrześcijańskiej tradycji nie powinny obawiać się umieszczania krzyża w miejscach publicznych, także tam, gdzie uczą się dzieci i młodzież. Krzyż przypomina nam o godności człowieka, o tym, kim jesteśmy i dokąd zmierzamy. Mówi o miłości Boga do człowieka, która znalazła w nim swój najgłębszy wyraz. Niech krzyż pozostanie w szkołach, szpitalach i innych instytucjach.

Autonomia tego, co religijne i tego, co świeckie winna być również zachowana w relacji między państwami a instytucjami europejskimi. Dialog między religiami i osobami o różnych światopoglądach może się rozwijać tam, gdzie jest respektowana wolność religijna i szacunek dla ludzi i narodów.

Kościół nie może odstąpić od prawa do obecności krzyża w sumieniach ludzi i w przestrzeni publicznej. Mamy nadzieję, że to wewnętrzne przekonanie będzie powszechnie uszanowane. Instytucje

europejskie powinny zagwarantować również autonomię poszczególnych krajów członkowskich w organizacji przestrzeni publicznej w duchu wolności religijnej.

*Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce Olsztyn,
dnia 18 czerwca 2010 r.*

4. Komunikat MSZ w sprawie wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

15 czerwca 2010 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał wyrok w sprawie Grzelak p. Polsce, skarga numer 7710/02, w którym stwierdził naruszenie artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z artykułem 9 (chroniącym wolność myśli, sumienia i wyznania) Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności wobec jednego ze skarżących - Pana Mateusza Grzelaka, urodzonego w 1991 r. syna pozostałych dwóch skarżących Urszuli i Czesława Grzelaków.

W swojej skardze do Trybunału Państwo Urszula i Czesław Grzelakowie zarzucali, iż wbrew ich intencjom ich syn Mateusz Grzelak nie uczęszczał na lekcje etyki w szkole podstawowej i gimnazjum z powodu niezorganizowania przez szkoły odpowiednich zajęć. Drugim zarzutem podniesionym w tej skardze była forma świadectw szkolnych Mateusza Grzelaka, na których widniała „kreska” przy przedmiocie religia/etyka. Podstawę prawną skargi do ETPCz stanowił artykuł 9 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, który chroni wolność myśli, sumienia i wyznania.

Trybunał uznał skargę za dopuszczalną w odniesieniu do powyższego zarzutu jedynie wobec skarżącego Mateusza Grzelaka. W ocenie Trybunału brak zorganizowania zajęć z etyki dla dziecka, które chciało na takie zajęcia uczęszczać, czego rezultatem był brak oceny z etyki na jego świadectwach szkolnych stanowił nieuzasadnioną stygmatyzację skarżącego od innych dzieci. Brak oceny z religii/etyki wskazuje w ocenie Trybunału na to iż skarżący nie uczęszcza na zajęcia z religii, które są ogólnie dostępne i w związku z tym może być postrzegany jako osoba bez przekonań religijnych. Taki brak oceny w ocenie Trybunału ma specyficzne konotacje i odróżnia skarżącego od tych, którzy taką ocenę mają. Dodatkowo w opinii Trybunału brak oceny z etyki na świadectwie szkolnym i tym samym brak możliwości jej wliczenia do średniej

ocen skarżącego stawia go w mniej korzystnej pozycji wobec uczniów, którzy do średniej ocen mają wliczany stopień z religii.

Trybunał w przedmiotowym orzeczeniu nie zakwestionował systemu organizacji nauki religii i etyki w polskich szkołach ani możliwości oceniania postępów w nauce z przedmiotów religia i etyka, jak również możliwości wliczania do średniej ocen stopni z tych przedmiotów.

Stwierdzone naruszenie ma zatem swoje przyczyny w złej praktyce placówek oświatowych, w których naukę pobierał skarżący, a nie w regulacjach prawnych dotyczących nauczania religii i etyki w polskich szkołach.

Wyrok nie jest prawomocny i stronom postępowania przysługuje prawo wniesienia odwołania do Wielkiej Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w terminie do 15 września 2010 r.

Piotr Paszkowski

Rzecznik Prasowy

Źródło: (<http://www.men.gov.pl>)

5. Rzecznik Praw Obywatelskich w sprawie lekcji etyki

Rzecznik Praw Obywatelskich pyta Minister Edukacji Katarzynę Hall, jak zamierza realizować wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu mówiący, że brak możliwości wyboru w polskich szkołach etyki dla uczniów, którzy nie chcą uczęszczać na religię, narusza prawo.

W swym piśmie zastępca RPO Stanisław Trociuk prosi też MEN o podanie "aktualnych danych na temat faktycznej dostępności lekcji etyki dla uczniów szkół publicznych". RPO wylicza, że chodzi mu o liczbę szkół, w których organizowane są zajęcia z etyki, liczbę nauczycieli z kwalifikacjami do nauczania etyki (w stosunku do liczby katechetów) i o szacunkową liczbę uczniów uczęszczających na zajęcia z etyki w szkołach publicznych.

Jak powiedział rzecznik prasowy MEN Grzegorz Żurawski zadaniem Ministra Edukacji jest **przygotowanie właściwych rozwiązań prawnych, które dają wybór uczniowi między etyką a religią**. "Orzeczenie Trybunału wykazało, że prawo jest dobre, a problem tkwi w stosowaniu go przez dyrektorów szkół i samorządy, jako organy prowadzące szkoły" - zaznaczył.

Żurawski przypomniał, że - zgodnie z rozporządzeniem ministra edukacji narodowej - uczniowie mają do wyboru między etyką lub religią; udział w tych zajęciach nie jest jednak obowiązkowy. Jeśli w szkole jest siedmiu uczniów, chcących uczęszczać na takie zajęcia, to szkoła ma obowiązek je zorganizować. Jeśli w gminie jest trzech takich uczniów, to obowiązek organizacji zajęć w grupach międzyszkolnych ma gmina. "Nawet jeśli tylko jeden uczeń chce uczestniczyć w zajęciach, to gmina też ma obowiązek takie zajęcia mu zorganizować" - podkreślił.

Źródło: Gazeta Prawna, 14 lipca 2010 r.

http://www.abc.com.pl/w_newsletter.php?action=showNews&idn=28645&k=8

6. Nauczyciele nadal będą mieli wakacje - „Dziennik Gazeta Prawna” manipuluje

Wyjaśnienie w związku z artykułami Artura Grabka „Rząd zagania nauczycieli do pracy w wakacje” oraz „Ministerstwo demontuje Kartę nauczyciela” (Dziennik Gazeta Prawna nr 125 z 30 czerwca 2010 r.)

W związku z operowaniem nieobiektywnymi tezami i manipulacją informacjami, których dopuścił się pan Artur Grabek w artykułach „Rząd zagania nauczycieli do pracy w wakacje” oraz „Ministerstwo demontuje Kartę nauczyciela” (Dziennik Gazeta Prawna nr 125 z 30 czerwca 2010 r.), w imieniu Ministerstwa Edukacji Narodowej wyjaśniam:

Pisząc o projekcie rozporządzenia MEN w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół, pan Artur Grabek - manipulując posiadanymi informacjami - przedstawił tezę o zamiarze wprowadzenia przez resort edukacji obowiązku pracy nauczycieli w wakacje. Wyjaśniam, że projekt rozporządzenia zawiera przepis, który ma jedynie usystematyzować w prawie oświatowym dotychczasowe praktyki, nie wprowadzając dodatkowych obowiązków dla nauczycieli. Warto dodać, że projekt ten, udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej MEN 4 maja 2010 r., został uzgodniony z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Przepis nie nakłada obowiązku, ma jedynie dać możliwość organizowania - na wniosek rodziców uczniów klas I-III - zajęć dla dzieci w okresie wakacji lub ferii zimowych. Warto podkreślić, że takie zajęcia w ramach akcji Zima w mieście lub Lato w mieście od wielu lat są organizowane przez szkoły.

Przygotowując swój tekst pan Artur Grabek przesłał wczoraj (29 czerwca) do MEN pytania dotyczące ewentualnych dodatkowych środków finansowych dla samorządów na organizowanie przez szkoły zajęć dla dzieci w okresie wakacji i ferii zimowych. Otrzymał na nie odpowiedź następującej treści: „Zajęcia, o których mowa w rozporządzeniu, od wielu lat są organizowane przez szkoły w ramach akcji Zima w mieście i Lato w mieście. Jednak zwracano nam uwagę na to, że nie zostało to usankcjonowane w przepisach prawa oświatowego. Przepis ten nie ma na celu zwiększania wydatków samorządów, a jedynie usankcjonowanie dotychczasowej praktyki”.

Dziennikarz, łamiąc zasady etyki dziennikarskiej, nie wykorzystał jednak w swoim artykule tej odpowiedzi, przez co tekst stał się nierzetelny. Trudno zatem oprzeć się wrażeniu, że artykuł pana Artura Grabka wpisuje się swoim nieobiektywnym charakterem w końcówkę kampanii wyborczej, zaś autor po raz kolejny pokazuje, że jego styl uprawiania dziennikarstwa nie pasuje do dziennika, który chce być uważany za obiektywną gazetę opiniotwórczą.

Grzegorz Żurawski

Rzecznik Prasowy Ministra Edukacji Narodowej

Źródło: (<http://www.men.gov.pl>)

7. Obecność dzieci chorych w przedszkolu

W związku z sygnałami rodziców dzieci w wieku przedszkolnym kierowanymi do Rzecznika Prawa Dziecka, skarżących się na obecność w przedszkolu dzieci chorych na różnego infekcje, Pan Marek Michalak, Rzecznik Praw Dziecka wystosował do wszystkich kuratoriów w Polsce pismo w powyższej sprawie (pełna treść pisma w załączeniu).

Z zajętogo stanowiska wynika, że dziecko przeziębione nie powinno trafiać do przedszkola, bo naraża nie tylko swoje zdrowie, ale i innych. Wprawdzie przepisy prawa oświatowego, w tym rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 roku w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz

publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.) nie zakazują wprost przyprowadzania do przedszkola dzieci z infekcją, jednak zdaniem Rzecznika Praw Dziecka, zobowiązują do zapewniania dzieciom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki. Za bezpieczny pobyt dziecka w przedszkolu nie można natomiast uznać pobytu dziecka w przedszkolu w obecności dzieci chorych, wiele bowiem infekcji roznosi się drogą kropelkową, a małe dzieci, nie mając pełnej odporności, nie mogą skutecznie bronić się przed zakażeniem.

W związku z powyższym, Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp. zwraca się do Państwa Dyrektorów publicznych i niepublicznych przedszkoli, by dokonali analizy zapisów statutowych w omawianym obszarze i - w razie potrzeby - uregulowali kwestię związaną z przyprowadzaniem do przedszkoli dzieci chorych, biorąc oczywiście pod uwagę cenne sugestie Pana Rzecznika, w tym zaproponowane przez niego podstawy prawne do wdrożenia stosownych regulacji.

8. Rekolekcje – dla uczniów dni wolne, dla nauczycieli zwykle dni pracy.

Uczniowie szkół i placówek oświatowych mają 3 dni zwolnienia na uczestniczenie w rekolekcjach. Natomiast dla nauczycieli jest to zwykły okres pracy, w którym muszą być do dyspozycji dyrektora szkoły. Najczęściej są zobowiązani do sprawowania opieki nad uczniami, ale dyrektor szkoły może w tym czasie powierzyć im także pełnienie innych obowiązków.

Rekolekcje nie są czasem urlopu dla nauczycieli.

Nauczyciele szkoły feryjnej korzystają z urlopu wypoczynkowego w okresie ferii zimowych i letnich, zatem dni rekolekcji nie są dla nich czasem wolnym od pracy. Szczegółową organizację pracy szkoły w okresie rekolekcji powinien określić dyrektor szkoły na podstawie właściwych zapisów statutu szkoły. Dyrektor szkoły może w tym czasie np.:

1. Zobowiązać nauczycieli do sprawowania opieki nad uczniami biorącymi udział w rekolekcjach,

2. Zobowiązać nauczycieli do organizacji zajęć opiekuńczo - wychowawczych w szkole dla dzieci, które nie biorą udziału w rekolekcjach, lub po ich zakończeniu,

3. Zorganizować szkolenie dla nauczycieli lub zebranie rady pedagogicznej, ale tylko gdy 100% uczniów jest na rekolekcjach i przy założeniu, że 100% nauczycieli będzie uczestniczyło w zebraniu. Jest także rozwiązanie pośrednie — dyrektor szkoły zapewnia nauczyciela (kilku nauczycieli) do opieki nad uczniami pozostającymi w szkole (wówczas oni nie uczestniczą w szkoleniu, gdyż już np. przeszli podobne szkolenie), a z pozostałymi realizuje szkolenie. Nie może być bowiem sytuacji, że 100% nauczycieli ma zebranie/szkolenie, a uczniowie pozostają bez opieki (nawet gdyby to był tylko jeden uczeń).

W czasie rekolekcji opiekę nad uczniami co do zasady sprawują nauczyciele katecheci.

Uczniowie uczęszczający na naukę religii uzyskują 3 dni zwolnienia z zajęć szkolnych w celu odbycia rekolekcji, jeżeli religia lub wyznanie, do którego należą, nakłada na swoich członków tego rodzaju obowiązek. Opiekę nad uczniami w tym czasie sprawują nauczyciele katecheci. Przy czym chodzi tu również o opiekę rozumiana jako dawanie wsparcia, zaspokajania potrzeb, zapewnienie prawidłowych warunków do realizacji tych potrzeb, co w kontekście rekolekcji nabiera bardzo specyficznego wymiaru.

Opiekę - w sensie bezpieczeństwa - zapewniają uczniom wszyscy nauczyciele, nie tylko katecheci.

Trudno sobie jednak wyobrazić, że kilku katechetów będzie w stanie zapewnić faktyczne bezpieczeństwo wszystkim uczniom lub nawet części. Dlatego opiekę w rozumieniu zapewnienia bezpieczeństwa powinni sprawować także inni nauczyciele. Szczegółowe zasady dotyczące organizacji rekolekcji są przedmiotem odrębnych ustaleń między organizującymi rekolekcje a szkołą (& 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w przedszkolach i szkołach publicznych).

Uczniowie muszą mieć zapewnione bezpieczeństwo w szkole i poza nią.

Dyrektor szkoły ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo uczniom podczas uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę zarówno w szkole, jak i poza szkołą (art.39 ust. 1 pkt 5a ustawy o systemie oświaty oraz & 2 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach). W związku z tym w sytuacji gdy grupa uczniów uczęszczających na rekolekcje jest za duża, aby sami katecheci mogli zapewnić im bezpieczeństwo, dyrektor szkoły może, a nawet powinien zobowiązać do tego także innych nauczycieli. Musi to jednak uczynić w taki sposób, aby jego polecenia nie wywołały konfliktów sumienia poszczególnych osób.

Zamiast zwolnienia od zajęć - skrócone lekcje?

Coraz bardziej powszechną praktyką jest skracanie lekcji w dniach, w których odbywają się rekolekcje, po to, aby uczniowie mogli uczestniczyć w rekolekcjach. Jednak praktyka ta nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach, które wyraźnie stanowią, że uczniowie uczęszczający na naukę religii mają prawo do 3 dni zwolnienia z zajęć szkolnych (& 2 rozporządzenia MENiS z 31 grudnia 2002 r.)

W szkołach wielu wyznaniowych możliwe są inne zasady organizowania rekolekcji

Inna sytuacja zaistnieje, gdy do jednej szkoły uczęszczają uczniowie różnych wyznań, a ich rekolekcje będą przypadają w różnych terminach. Może się też zdarzyć, że większość uczniów wybierze etykę i w ogóle nie będzie korzystała z rekolekcji. W takiej sytuacji uzasadnione będzie zorganizowanie dla uczniów normalnych zajęć, które zostaną skrócone tak, aby chętni uczniowie mogli uczestniczyć w rekolekcjach.

Podstawa prawna:

art. 39 ust. 1 pkt 5a ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, póź. 2572 ze zm.),

& 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 14 kwietnia

1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii

w przedszkolach i szkołach publicznych (Dz.U. z 1992 r. Nr 36, póź. 155 ze zm.),

- & 2 rozporządzenie MENiS z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 r. Nr 6, póź. 69 ze zm.).

Źródło – Wydział Katechetyczny Kurii Metropolitarnej w Katowicach, Biuletyn katechetyczny nr 32, Katowice, wrzesień 2009, s. 7-10.

9. Katecheci mogą przekazywać proboszczom informacje o uczniach będących członkami Kościoła katolickiego, którzy nie uczęszczają na lekcje religii.

Możliwość informowania proboszcza przez katechetę o uczęszczaniu dzieci na religię wynika z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach. Na jego podstawie Kościół ma prawo sprawować pieczę nad nauczaniem religii wobec osób przynależących do Kościoła oraz między innymi wizytować lekcje religii. Katecheta prowadzący zajęcia z religii jest desygnowany, po uprzednim sprawdzeniu jego kwalifikacji, przez właściwego biskupa diecezjalnego. Tym samym katecheta ma prawo udostępniać proboszczowi informacje o uczęszczaniu ucznia na lekcje religii oraz o wynikach nauki. Dlatego przekazywania takich informacji proboszczowi przez katechetę nie można traktować jako „donoszenia” na dzieci. Natomiast w przypadku osób, które nie są członkami Kościoła, udostępnianie ich danych osobowych przez katechetę powinno się odbywać wyłącznie za ich zgodą (o ile są pełnoletni) lub zgodą ich opiekunów prawnych.

Takie stanowisko Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zajmował od dawna, a w prostej, przystępnej i zebranej w całość formie prezentuje w opracowanej wspólnie z Sekretariatem Konferencji Episkopatu Polski Instrukcji „Ochrona danych osobowych w działalności Kościoła katolickiego w Polsce”, która jest dostępna na stronie internetowej GODO pod linkiem <http://www.giodo.gov.pl/597/j/pl/>.

Katecheci mogą przekazywać proboszczom informacje o wypisaniu się ucznia z religii na specjalnym formularzu dostępnym na stronie WNK:

http://www.wnk.kuria.zg.pl/ochrona_danych_osobowych_uczniow_a_wypisanie_z_lek.html

10. Wliczenie do średniej ocen z obowiązkowych zajęć lekcyjnych ocen z religii lub etyki jest zgodne z konstytucją.

1 lipca i 2 grudnia 2009 r. Trybunał Konstytucyjny pełnym składzie rozpoznawał wniosek Grupy posłów na Sejm dotyczący wliczenia do średniej ocen z obowiązkowych zajęć lekcyjnych ocen z religii lub etyki.

W wyroku z 2 grudnia 2009 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lipca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych jest zgodne z art. 25 ust. 1 i 2, art. 32 oraz art. 53 ust. 3 w związku z art. 48 ust. 1 konstytucji oraz nie jest niezgodne z art. 6 ust. 2, art. 10 ust. 1 i art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania. W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że wliczanie ocen z religii lub etyki do średniej rocznej lub średniej końcowej jest konsekwencją umieszczania ocen z religii lub etyki na świadectwie szkolnym. Konsekwencją ocen z religii na świadectwie szkolnym jest także **równoprawna z innymi przedmiotami nauczania możliwość wliczania ocen z religii i etyki do średniej rocznej lub końcowej.**

Zarzut naruszenia zasady świeckości i neutralności państwa z powodu wliczania oceny z religii do średniej końcowej należy rozpatrywać w kontekście ocen z religii na świadectwach szkolnych, co wynika z wprowadzenia nauki religii w szkołach publicznych. Wskazana przez wnioskodawcę odmienność co do kryteriów oceny z religii jest nieuchronna, skoro przedmiotem nauczania jest religia, a nie religioznawstwo. Nauczanie religii jest jednym z przejawów wolności religii w świetle współczesnych standardów

pluralistycznego społeczeństwa demokratycznego. Nie jest rolą państwa narzucanie programu nauczania religii i sprowadzanie programu do nauczania religioznawstwa. Oznaczałoby to nie tylko naruszenie konstytucji, gdyż państwo ingerując w ten sposób nie zachowałoby bezstronności w sprawach przekonań religijnych oraz swobody ich wyrażania w życiu publicznym.

Rozprawie przewodniczył prezes TK Bohdan Zdziennicki, a sprawozdawcą był sędzia TK Adam Jamróz.

Wyrok jest ostateczny, a jego sentencja podlega ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw.

Źródło:

<http://www.trybunal.gov.pl/Rozprawy/2008/rozprawy.htm>

11. Informacje dotyczące dodatkowych godzin pracy nauczyciela religii

Czy ksiądz-katecheta może realizować dodatkową godzinę (z art. 42 KN) prowadząc Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, którego spotkania odbywają się poza szkołą?

Odpowiedź: O tym czy ksiądz - katecheta może prowadzić Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży w ramach godziny, o której mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela decyduje **dyrektor szkoły**, który winien **ocenić czy praca ta wynikać będzie z zadań statutowych szkoły, czy będą to zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów.**

Uzasadnienie: Zgodnie z art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) w ramach tygodniowego, 40-godzinowego czasu pracy oraz ustalonego wynagrodzenia nauczyciel obowiązany jest realizować: inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze **uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów.**

Monika Jabłońska

źródło - <http://www.abc.com.pl/pytanie/1640/>

12. Stanowisko MEN w sprawie sposobu wykonania przepisu art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b ustawy – Karta Nauczyciela (fragment)

1. Rodzaje zajęć, które mogą być realizowane w ramach godzin, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, godziny do dyspozycji dyrektora, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela, to zajęcia zwiększające szanse edukacyjne uczniów przeznaczone na pracę z uczniem zdolnym lub z uczniem mającym trudności w nauce oraz zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów.

Zajęcia te powinny zatem wychodzić naprzeciw indywidualnym potrzebom uczniów poprzez udzielanie im pomocy w przezwyciężaniu trudności, rozwijaniu zdolności lub pogłębianiu zainteresowań, a także poprzez sprawowanie nad nimi opieki, zależnie od potrzeb. Wspomagając się tymi godzinami szkoła podstawowa i gimnazjum może również wzbogacić ofertę świetlicy.

Podjęcie decyzji w kwestii, jakie zajęcia będą realizowane w szkole w ramach godzin, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela, należy do kompetencji dyrektora szkoły. Godzin tych nie można jednakże przeznaczyć na zajęcia obowiązkowe, opiekę nad uczniami podczas ich dowozu do szkoły, doraźne zastępstwa oraz nauczanie indywidualne.

Podstawa prawna:

» § 2 ust. 5a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 15, poz. 142, z późn. zm.)

2. Rozumienie pojęcia godziny zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela.

Zgodnie z ramowym statutem publicznej szkoły podstawowej oraz ramowym statutem publicznego gimnazjum godzina lekcyjna trwa 45 minut. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się prowadzenie zajęć edukacyjnych w czasie od 30 do 60 minut, zachowując ogólny tygodniowy czas zajęć ustalony w tygodniowym rozkładzie zajęć. Czas trwania poszczególnych

zajęć edukacyjnych w klasach I - III szkoły podstawowej ustala nauczyciel prowadzący te zajęcia, zachowując ogólny tygodniowy czas zajęć. We wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych godzina lekcyjna również trwa 45 minut. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się prowadzenie zajęć edukacyjnych w innym wymiarze, nie dłuższym jednak niż 60 minut, zachowując ogólny tygodniowy czas zajęć ustalony w tygodniowym rozkładzie zajęć.

Pod pojęciem godziny lekcyjnej, która zgodnie z ramowymi statutami publicznych szkół trwa 45 minut, rozumie się również inne zajęcia o charakterze dydaktycznym. Natomiast pozostałe zajęcia o charakterze opiekuńczo-wychowawczym trwają 60 minut. Zatem czas trwania zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela, powinien być odpowiedni do ich charakteru, tj. dydaktycznego bądź opiekuńczo – wychowawczego.

Podstawa prawna:

» § 6 załącznika Nr 2, § 6 załącznika Nr 3, § 8 załącznika Nr 4, § 8 załącznika Nr 5, § 7 załącznika Nr 5a, § 8 załącznika Nr 5b, § 8 załącznika Nr 5c, § 7 załącznika Nr 5d, do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.)

3. Sposób rozliczania godzin, o których mowa w art. 42 ust 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela.

Zajęcia realizowane w wymiarze określonym w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b są rejestrowane i rozliczane w okresach półrocznych w dziennikach zajęć pozalekcyjnych. Zajęcia te powinny być rozliczane z wyłączeniem: ferii zimowych, ferii letnich, dni wolnych od pracy oraz przerw w nauce określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie organizacji roku szkolnego.

Podstawa prawna:

» art. 42 ust. 7a pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela,
» rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie organizacji roku szkolnego (Dz. U. Nr 46, poz. 432, z późn. zm.),
» § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego

2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 23, poz. 225, z późn. zm.)

4. *Rozliczanie godzin, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit a i b Karty Nauczyciela, w przypadku nauczyciela zatrudnionego w niepełnym wymiarze zajęć.*

Nauczycielowi zatrudnionemu w niepełnym wymiarze zajęć, wymiar zajęć, o którym mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela, w półrocznym okresie rozliczeniowym, obniża się proporcjonalnie do wykonywanego wymiaru zajęć.

Podstawa prawna:

» art. 42 ust. 3b ustawy – Karta Nauczyciela

Dostęp do całości dokumentu:

http://www.wnk.kuria.zg.pl/files/stanowisko_karta_nauczyciela.pdf

13. Lekcja religii a podstawa programowa wychowania przedszkolnego

Zgodnie z art.6 ust.1 Ustawy z dnia 7 września 1991r. o Systemie Oświaty (tj. Dz.U. z 2004r. Nr 256, poz.2572, z późniejszymi zmianami) przedszkole publiczne prowadzi bezpłatne nauczanie i wychowanie w zakresie co najmniej podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Par.10 ust.2 pkt 1 ramowego statutu publicznego przedszkola, stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624, z późniejszymi zmianami), wskazuje, że dzienny czas pracy przedszkola, przeznaczony na realizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego nie może być krótszy niż 5 godzin dziennie (w świetle par. 6 ust. 2 rozporządzenia przez godzinę należy rozumieć 60 minut). W tym czasie nie mogą odbywać się zajęcia dodatkowe, o których mowa w par.6 ust. 3 i 4 rozporządzenia (w szczególności zajęcia umuzykalniające, nauki języka obcego, nauki religii i zajęcia rewalidacyjne).

W związku z licznymi pytaniami uprzejmie wyjaśniam, że dzienny wymiar podstawy programowej wychowania przedszkolnego **nie musi być realizowany w ciągu następujących po sobie 5 godzin zegarowych.**

Dla przykładu, dzienny rozkład dnia w przedszkolu może wyglądać w sposób następujący:

1) poniedziałek - 7.30-8.30 realizacja podstawy programowej wychowania przedszkolnego, 8.30-9.00 zajęcia nauki religii, 9.00-13.00 realizacja podstawy programowej wychowania przedszkolnego;

2) Wtorek 7.30-12.30 realizacja podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Ferdynand Sańko
Lubuski Wicekurator Oświaty

14. Znowelizowany tekst Podstawy programowej katechezy

Dokument „Podstawa programowa katechezy” został przyjęty podczas 351. zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie w dniu 8 marca 2010 roku. Znowelizowana Podstawowa Programowa i Nowy Program nauczania religii rzymskokatolickiej, jak również nowe podręczniki do religii, zaczną obowiązywać od roku szkolnego 2012/13.

Obecnie używane programy i podręczniki będą dopuszczone do użytku szkolnego do roku 2016.

15. Zmiana siedziby Delegatury Kuratorium Oświaty w Zielonej Górze

Informujemy, że zmianie uległa siedziba Delegatury Kuratorium Oświaty w Zielonej Górze. Nowa siedziba mieści się przy ulicy Jedności 23/6 (budynek przy skrzyżowaniu ulic Jedności i Reja), tel. /fax 684527414.

16. Podwyżki dla nauczycieli od 1 września 2010 r.

Stawki minimalnego wynagrodzenia zasadniczego od 1 września 2010 r. (w zł)

Poziom wykształcenia	Stopnie awansu zawodowego			
	nauczyciel stażysta	nauczyciel kontraktowy	nauczyciel mianowany	nauczyciel dyplomowany
1. Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	2 039	2 099	2 383	2 799
2. Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym	1 794	1 838	2 077	2 437
3. Tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych	1 584	1 622	1 822	2 130
4. Pozostałe wykształcenie	1 363	1 393	1 552	1 807

Źródło: http://www.portaloswiatowy.pl/?doc_id=230216

FORMACJA KATECHETÓW

1. Sierpniowe Rejonowe Dni Katechetyczne dla katechetów świeckich i siostr zakonnych

19 sierpnia – **GORZÓW WIELKOPOLSKI**

Parafia pw. NMP Królowej Polski
ul. Żeromskiego 22

20 sierpnia – **ZIELONA GÓRA**

Parafia pw. Świętego Ducha
ul. Bułgarska 30

21 sierpnia – **GŁOGÓW**

Dom „Uzdrowienia Chorych”
Cichych Pracowników Krzyża
ul. ks. Prałata L. Novarese 2

PROGRAM:

9.30 Msza św. pod przewodnictwem biskupa Stefana Regmunta

10.45 Wystąpienie Lubuskiego Kuratora Oświaty

11.00 Wykład: o. prof. Andrzej Potocki, *„Jaka młodzież, taka katecheza”*

11.45 Przerwa

12.15 *Prawo oświatowe a nauczanie religii* – Starszy wizytator
Bogusław Baszczak

12.40 *Droga czystej miłości prezentacja programu* – s. M. Kwiek

13.00 Oferta metodyczna – s. M. Piętaś, U. Krysiak

13.15 Komunikaty Wydziału Nauki Katolickiej – ks. W. Lechów

13.30 Zakończenie

2. Rekolekcje dla katechetów świeckich

Ogólne zasady dotyczące rekolekcji:

1. Istotnym elementem permanentnej formacji duchowej katechetów

jest coroczny obowiązkowy udział w rekolekcjach.

2. Katecheci powinni uczestniczyć w rekolekcjach organizowanych przez Wydział Nauki Katolickiej zgodnie z ustalonym programem formacji duchowej. Nie zastosowanie się do powyższego zobowiązania może być podstawą do wycofania misji kanonicznej.

3. Obowiązek odprawienia rekolekcji spełniają tylko ci katecheci, którzy uczestniczą we wszystkich zajęciach. Rekolekcje mają charakter zamknięty i dlatego do całości należą również noclegi i posiłki w domu rekolekcyjnym – bez względu na miejsce zamieszkania uczestników.

4. Katecheci, którzy należą do różnych ruchów, stowarzyszeń i organizacji katolickich i w nich odbywają rekolekcje, powinny, co drugi rok uczestniczyć w rekolekcjach organizowanych przez WNK.

5. Zapisy odbywają się wyłącznie drogą elektroniczną poprzez wypełnienie formularza znajdującego się na stronie www.wnk.kuria.zg.pl w zakładce *Formacja katechetów*, najpóźniej na dwa tygodnie przed rozpoczęciem.

W razie konieczności zmiany terminu z powodu wypadku losowego należy pilnie uzgodnić to w WNK.

Terminarz rekolekcji 2010/11

Rokitno - 17.09.-19.09.2010 - koszt 140 zł. (70 osób)

Głogów - 25.03.- 27.03.2011 - koszt ok. 140 zł.

Paradyż - 27.06. - 29.06.2011 - koszt 110 zł.

Paradyż - 01.07.-03.07.2011 - koszt 110 zł.

Rekolekcje dla nauczycieli szkół katolickich

Rokitno - 05.11.-07.11.2010 (70 osób)

Prowadzenie rekolekcji: o. Mirosław Prekop SAC

3. Wrześniowa diecezjalna pielgrzymka nauczycieli do Rokitna

ROKITNO 26.09.2010 r. - niedziela

9.30 Droga Krzyżowa
10.30 Wykład

- 11.15 Relacje z Sympozjum i Pielgrzymki oraz Warsztatów
w drodze
- 12.00 Eucharystia

4. Wizytacje katechetyczne

W roku szkolno-katechetycznym 2010/11 odbędą się kolejne wizytacje katechetyczne szkół i katechetów połączone z wizytacjami kanonicznymi parafii przeprowadzanymi co pięć lat przez Biskupów. Odpowiedzialnym za przygotowanie planu wizytacji katechetycznej jest proboszcz parafii, na terenie której znajdują się szkoły

Katecheta przed hospitacją lekcji zobowiązany jest przygotować konspekt lekcji oraz legitymację katechety.

Podsumowaniem wizytacji katechetycznej dekanatu jest spotkanie Wizytatora ze wszystkimi katechetami. Za jego przygotowanie i powiadomienie katechetów odpowiedzialny jest Dekanalny Referent Katechetyczny (*Wicedziekan*).

Wizytacja katechetyczna obejmuje:

W szkole:

1. Spotkanie z Dyrekcją szkoły (ok. 20 min)
2. Zapoznanie się z dokumentacją szkolną dot. nauczycieli religii (m.in. ważność skierowania do nauczania religii)
3. Obserwacja lekcji prowadzonych przez katechetów (maksymalnie cztery dziennie). Katecheta powinien posiadać legitymację katechety (oprócz księży) oraz konspekt lekcji. Po lekcji przewidziane jest jej omówienie.

W parafii:

1. Omówienie z proboszczem Wizytacyjnego Formularza Katechetycznego. (Jeden egzemplarz pozostaje w parafii, drugi przekazuje się wizytatorowi. Oba egzemplarze, oprócz wizytatora, podpisuje proboszcz oraz stempluje je pieczęcią parafialną).
2. Sprawdzenie parafialnej księgi absolwentów
3. Sprawdzenie dziennika spotkań katechetycznych

Spotkanie u Dekanalnego Referenta Katechetycznego:

Spotkanie wszystkich katechetów świeckich i duchownych z całego dekanatu z wizytatorem odbywa się po wizytacji wszystkich szkół dekanatu, u Dekanalnego Referenta Katechetycznego (*wicedziekan*). Termin ustala *wicedziekan* z wizytatorem i informuje o nim katechetów dekanatu.

Wizytatorzy:

Przed wizytacją kanoniczną biskupa Stefana Regmunta:
ks. Wojciech Lechów
tel. 503 123 745

Przed wizytacją kanoniczną biskupa Pawła Sochy:
s. Maria Piętaś
tel. 600769048

Plan wizytacji w 2010

Ks. biskup Stefan Regmunt

- JESIEN - **dekanat Głogów św. Mikołaj**

Wizytacja katechetyczna – ks. Wojciech Lechów

Ks. biskup Paweł Socha

- JESIEN - **dekanat Krosno Odrz.**

Wizytacja katechetyczna – s. Maria Piętaś

5. Oferta KSM dla katechetów

Godzina społeczna – propozycja od Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży

a. Prowadzenie Kół Szkolnych KSM

Wiedząc jak ważna jest formacja młodego człowieka w wieku szkolnym, serdecznie zachęcamy do przeanalizowania możliwości wzmocnienia duszpasterstwa młodzieży w szkole oraz parafii poprzez tworzenie Kół Szkolnych KSM. Koła Szkolne KSM niewątpliwie mogą być ciekawą formą realizacji zajęć w ramach Godziny Społecznej. Obok Kół Szkolnych mogą istnieć także Oddziały Parafialne KSM funkcjonujące przy parafiach. W przypadku chęci założenia Oddziału lub Koła Szkolnego możemy poprowadzić spotkanie o KSM dla młodzieży w szkole, na katechezie, czy na spotkaniu kandydatów przygotowujących się do sakramentu bierzmowania po uprzednim kontakcie z biurem KSM w Zielonej Górze.

b. Młodzieżowy portal internetowy „Szkolniacy”

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży uruchomiło portal internetowy **www.szkolniacy.pl**, który ma służyć pobudzaniu młodzieży do aktywności. Jest on miejscem spotkania się uczniów

oraz młodzieży działającej w grupach, ruchach czy organizacjach funkcjonujących w szkołach lub przy parafiach i służy wymianie doświadczeń poprzez założenie profilu („strony www”) swojej szkoły, grupy czy organizacji. Przy czym informujemy, że profil szkoły już utworzyliśmy, wystarczy go wypełnić treścią. Hasła dostępu posiada dyrekcja szkoły.

Uprzejmie prosimy o zainteresowanie się, czy Państwa szkoła już administruje swoim profilem oraz czy udostępniła młodzieży dostęp do strony szkoły. Zachęcamy także, aby np. z grupą młodzieży samemu administrować stroną, np. w ramach Godziny Społecznej. Prosimy także o zachęcenie młodzieży skupionej w grupach, ruchach czy stowarzyszeniach działających przy parafii o stworzenie własnego profilu („strony www”) w ramach serwisu www.szkolniacy.pl.

c. Relikwie bł. Karoliny Kózkówny

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży serdecznie zachęca, aby podczas rekolekcji szkolnych adwentowych lub wielkopostnych wystawiać relikwie bł. Karoliny Kózkówny, patronki młodych. Postać tej błogosławionej, która została wyniesiona na ołtarze 10 czerwca 1987 roku przez Jana Pawła II, jest doskonałym przykładem dla młodych ludzi, by pokazać im jak ważny jest w życiu Bóg i drugi człowiek. Ta młoda błogosławiona poprzez swoją aktywność i zaangażowanie w życie parafii daje możliwość pokazania młodzieży, jak wiele dobra można zrobić będąc w ich wieku. Bł. Karolina Kózkówna jest również pięknym przykładem czystości, w obronie której oddała życie. Jest to szczególnie ważne, patrząc na to, co dzieje się współcześnie z młodymi ludźmi, dla których sex i pożądanie zdaje się być czymś normalnym i codziennym, dlatego błogosławiona jest bardzo dobrym przykładem obrony godności człowieka.

Po relikwie bł. Karoliny Kózkówny prosimy zgłaszać się za pośrednictwem biura KSM w Zielonej Górze.

d. Inicjatywy KSM

Serdecznie zapraszamy wraz z młodzieżą na inicjatywy organizowane w ciągu roku przez nasze Stowarzyszenie. Są to przede wszystkim rekolekcje wielkopostne, adwentowe, a także różnego rodzaju szkolenia i warsztaty. Kalendarium tych inicjatyw

znajdą Państwo już od września 2010 roku na naszej stronie internetowej www.zg.ksm.org.pl.

Zapraszamy do pobierania materiałów ze strony internetowej www.zg.ksm.org.pl na takie tematy jak: w jaki sposób założyć i prowadzić Koło Szkolne, przykładowe inicjatywy podejmowane przez młodzież z KSM w szkole i parafii oraz jaka jest rola opiekuna szkolnego.

Ponadto zapraszamy do kontaktu z biurem KSM, gdzie otrzymają Państwo wszelkie informacje związane z wyżej omówionymi punktami.

Szczegółowe informacje można uzyskać:

- Biuro KSM, ul. Aliny 7, 65-329 Zielona Góra, tel./fax. 68 453 92 74; email: ksmzg@zg.ksm.org.pl
- Strona internetowa: www.zg.ksm.org.pl, zakładka „katecheci”;
- Prezes KSM Łukasz Brodzik, tel. 603 969 881.

e. Propozycja Wydawnictwa „GOTÓW” Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży

W roku szkolnym 2010/2011 proponujemy katechetom zakup ponadprogramowych pozycji wydawniczych przydatnych w pracy z młodzieżą nie tylko na katechezie. Przy zakupie gotówką publikacji na kwotę od 150 zł do 350 zł udzielamy 10% rabatu; powyżej 350 zł udzielamy 15% rabatu. Ofertę wydawniczą można obejrzeć na stronie: <http://www.ksiegarnia-ksm.pl>, natomiast zamówienia z rabatem realizowane są w biurze KSM w Zielonej Górze.

f. Miesięcznik dla młodzieży „WZRASTANIE”

W trosce o ciągłe wychowywanie młodego pokolenia gorąco prosimy katechetów o zadbanie, aby w czytelnich szkolnych oraz bibliotekach obok innych gazet młodzieżowych był dostępny także **miesięcznik „WZRASTANIE”**, którego od 1 lipca 2008 r. KSM jest wydawcą. Miesięcznik ten ukazuje się systematycznie od 1986 r. Adresowany jest przede wszystkim do młodzieży. Chętnie jest wykorzystywany także przez katechetów i nauczycieli jako pomoc na lekcjach religii, wychowawczych, języka polskiego, czy historii. Znaleźć w nim można artykuły poruszające aktualne tematy społeczne, obyczajowe czy związane z historią Polski i świata,

świadczenia, inspiracje dotyczące ciekawych pasji, artykuły o przyjaźni i miłości, ciekawostki turystyczno-krajoznawcze, przekorne felietony, informacje ze świata muzyki, filmu...

Prosimy również o zaproszenie młodzieży do indywidualnej prenumeraty miesięcznika „WZRASTANIE”. W razie pytań prosimy o kontakt: tel./fax. 14 68 62 723, e:mail: wzrastanie@poczta.fm od pn. do pt. w godz. 8:00-16:00.

6. Oferta Caritas dla katechetów

ZŁAP POCIĄG DO WOLONTARIATU!

*„Trzeba otworzyć młodym perspektywy wolontariatu miłości,
który zastąpi niespójną i tymczasową spontaniczność
funkcjonalnością i ciągłością mądrze zorganizowanej służby”
Jan Paweł II*

Zadaniem Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej jest zarówno niesienie pomocy osobom potrzebującym, jak również zachęcanie poszczególnych osób do czynnego włączania się w bezinteresowną działalność na rzecz innych. Jedną z form takiego zaangażowania jest wolontariat.

Wolontariat to dobrowolna, bezpłatna, świadoma działalność na rzecz innych, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie.

W celu usprawnienia współpracy z wolontariuszami w październiku 2004 roku powołane do życia zostało Centrum Wolontariatu Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej z siedzibą w Zielonej Górze. Adresatami jego pracy nie są tylko wolontariusze Caritas, ale także wolontariusze innych organizacji oraz osoby, które chcą pracować w charakterze wolontariusza.

Jedną z form pracy wolontariusza jest działanie w Szkolnym Kole Caritas!

Szkolne Koło Caritas jest katolicką organizacją uczniowską, która włącza się na zasadzie wolontariatu w działalność charytatywną, opiekuńczą i wychowawczą prowadzoną przez Caritas Diecezjalną i Parafialną.

I Ty możesz zostać Wolontariuszem! ☺

Trzeba mieć chęć do działania, znaleźć Opiekuna SKC- nauczyciela w Twojej szkole, wypełnić formularze powołania SKC (dostępne na stronie www.caritas.zgora.pl w zakładce Do Pobrania) i CZYNIĆ DOBRO w środowisku szkolnym, parafialnym i lokalnym!

Jan Paweł II tak mówił do przedstawicieli wolontariatu międzynarodowego w styczniu 1981 roku:

„Jakże można nie zachwycać się tym, że we wspólnotach chrześcijańskich rozwijają się grupy wolontariuszy, które pragną służyć braciom, by w ten sposób budować bardziej sprawiedliwy i ludzki świat. Wolontariat stanowi znak i wyraz ewangelicznej miłości, która jest bezinteresownym darem z siebie samego - darem ofiarowanym bliźnim, zwłaszcza najuboższym i potrzebującym (...)”.

Dla zainteresowanych w zakładce Ciekawe mała prezentacja multimedialna o SKC.

W razie pytań czy wątpliwości, proszę o kontakt:

koordynator Szkolnych Kół Caritas **Aleksandra Walkowiak**
awalkowiak@caritas.pl, 600 986 494

7. Jesienne spotkania dekanalne katechetów

Informacje o terminie i miejscu dekanalnego spotkania katechetów należy uzyskać od Księdza Proboszcza. Proszę pamiętać o podpisaniu listy obecności, którą Dziekan przesyła do WNK.

VI.

INFORMACJE SEKRETARIATU WNK

1. Ankiety katechetyczne

Każdy uczący katecheta świecki i duchowny zobowiązany jest do wypełnienia corocznej ankiety katechetycznej. Wypełnione formularze **do końca września** oddaje się Księdzu Proboszczowi, który w dwóch kopiach przekazuje je do Dekanalnego Referenta Katechetycznego. Jedna kopia dokumentacji pozostaje u Dekanalnego Referenta Katechetycznego, drugą, **do 15 października** Dekanalny Referent dostarcza osobiście do WNK.

Drugą, coroczną ankietę tzw. Katechetyczną Ankieta Zbiorczą wypełniają Księża Proboszczowie. Ankiety w dwóch kopiach przekazuje

się **do końca września** Dekanalnemu Referentowi Katechetycznemu, a ten dostarcza je do WNK **do 15. października**.

Ankiety są do pobrania ze strony WNK www.wnk.kuria.zg.pl z działu Formularze.

UWAGA - Księża, którzy przestają pełnić urząd Wicedziekana, równocześnie przestają pełnić funkcję Dekanalnego Referenta Katechetycznego. Dlatego zebraną dokumentację katechetów powinni przekazać swojemu następcy w dekanacie.

2. Informacja dotycząca skierowań do uczenia religii

Katecheci uczący w szkołach, w których nastąpiła zmiana nazwy szkoły lub adresu, muszą uzyskać nowe skierowanie do nauczania religii. Niedopilnowanie tej sprawy rodzi problemy m.in. przy awansie zawodowym.

3. Olimpiada Teologii Katolickiej

Zachęcamy do udziału w XXI w edycji Olimpiady Teologii Katolickiej pod hasłem: „*Mieć wyobraźnię miłosierdzia*”, której organizatorem jest Kuria Metropolitarna w Krakowie. Celem tegorocznego konkursu jest zapoznanie uczniów z nauką Kościoła o miłosierdziu Bożym, aby stali się świadkami miłosierdzia i nieśli pomoc ludziom potrzebującym.

Etapy:

- Etap szkolny - 18 listopada 2010 r.
- Etap diecezjalny - 13 stycznia 2011 r.
- Etap ogólnopolski - Kraków 17-19 marca 2011 r.

Zgłoszenia:

Zgłoszenia na specjalnym formularzu zamieszczonym na stronie naszego Wydziału: www.wnk.kuria.zg.pl, proszę nadsyłać **do 15 października**.

Po zgłoszeniu na adres szkoły zostaną przesłane potrzebne materiały do przeprowadzenia etapu szkolnego. Wszelkie informacje dotyczące olimpiady oraz obowiązkowej literatury znajdują się stronie: www.otk.pl.

Na finalistów etapów diecezjalnego i ogólnopolskiego, jak zawsze, czekają bardzo atrakcyjne nagrody

4. Nasza strona internetowa

Zapraszamy na naszą stronę internetową www.wnk.kuria.zg.pl. Na niej znajdziecie ważne i aktualne dokumenty, informacje, artykuły. Zapraszamy do publikacji swoich opracowań katechez i pomocy katechetycznych.

Zachęcamy także do zakładania elektronicznych skrzynek pocztowych, na które wysyłamy wiele cennych i bieżących informacji dotyczących pracy katechetycznej.

5. Nowe Forum dotyczące katechezy specjalnej

Powstało forum dotyczącym katechezy dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Adres: www.katecheza-specjalna.frix.pl

6. Propozycja Diecezjalnej Księgarni św. Antoniego

Przygotowując się do nowego roku szkolnego 2010/11 proponujemy katechetom zakup podręczników i ćwiczeń dla uczniów szkół: podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, po korzystnych cenach.

Ceny katechizmów /cena detaliczna zł/

Klasa	Wydawnictwo „Św. Wojciecha”	Wydawnictwo „Jedność”	Wydawnictwo „WAM”
Katechizm kl. IV latki	18,90	10,00	12,00
Katechizm kl. V latki	17,90	11,00	12,00
Katechizm kl. 0	14,90	9,00, nowy 11,00	14
Katechizm kl. I	18,90	9,00, nowy 11,00	14,00
Katechizm kl. II	18,90	14,00, nowy12,00	14,00
Katechizm kl. III	18,90	13,00	14,00

Katechizm kl. IV	17,90	14,00	14,00
Katechizm kl. V	17,90	13,00	14,00
Katechizm kl. VI	17,90	14,00	14,00
Karty pracy kl. I	18,90	9,00	7,50
Karty pracy kl. II	18,90	9,00	7,50
Karty pracy kl. III	18,90	9,00	7,50
Karty pracy kl. IV	17,90	9,00	7,50
Karty pracy kl. V	17,90	-----	7,50
Karty pracy kl. VI	17,90	-----	7,50
Katechizm kl. I GIM	18,90	13,00	16,00
Katechizm kl. II GIM	18,90	14,00	16,00
Katechizm kl. III GIM	18,90	13,00	16,00
Karty pracy kl. I GIM	18,90	-----	-----
Karty pracy kl. II GIM	18,90	-----	-----
Karty pracy kl.	18,90	-----	-----

III GIM			
Katechizm kl. I LO I TECH	19,90	14,00	18,00
Katechizm kl. II LO II i III TECH	19,90	14,00	18,00
Katechizm kl. III LO IV TECH	19,90	13,00	18,00
Katechizm I ZAWODO WA	-----	-----	16,00
Katechizm II ZAWODO WA	-----	-----	16,00

Zakup podręczników: do 700 zł udzielamy 5% rabatu.

Zakup podręczników: powyżej 700 zł udzielamy 10 % rabatu.

Informacja i zamówienia w naszych punktach Księgarni św. Antoniego.

<http://ksiegarnia.kuria.zg.pl>, e-mail: ksiegarnia@kuria.zg.pl

7. Oferta Instytutu Filozoficzno-Teologicznego w Zielonej Górze

Jak co roku Instytut Filozoficzno-Teologiczny im. Edyty Stein w zielonej górze (sekcja wydziału teologicznego Uniwersytetu szczecińskiego) zachęca do podjęcia jednolitych studiów magisterskich na kierunku teologia katolicka, które trwają 5 lat. Obecnie w ramach tego kierunku proponowane są dwie specjalizacje: katechetyczna oraz komunikacja medialna. Pierwsza z nich, dzięki części pedagogicznej, umożliwia uzyskanie uprawnień do podjęcie pracy nauczycielskiej w przedmiocie nauczanie religii

katechetycznej na wszystkich poziomach szkół łącznie ze szkołami specjalnymi. Druga, która obejmuje przedmioty z zakresu komunikacji medialnej, pozwala na uzyskanie specjalizacji do pracy w szeroko pojętych mass mediach oraz public relations.

Teologia jako przedmiot akademicki pozwala dzięki swojej naukowej metodzie rozpatrywać problematykę świata, człowieka i Boga w sposób najbardziej głęboki i komplementarny. Zakłada ona najpierw znajomość nauk szczegółowych, zwłaszcza humanistycznych, które opisują człowieka w sposób empiryczny; następnie posiłkuje się filozofią, by zapytać o sens człowieka, świata i Absolutu w refleksji rozumowej. A dopełnieniem wszystkiego jest pytanie o rzeczywistość nas otaczającą z perspektywy Boga (perspektywy teologicznej).

Studia teologiczne mogą być wspaniałą przygodą z pytaniami o rzeczy podstawowe, a zarazem doskonałym warsztatem praktycznym do rozwoju i doskonalenia zdolności zawodowych. Zapraszamy do studiowania w IFT, szczegóły o naborze, który trwa do końca września 2010 na stronach: www.teologia.edu.pl lub www.ift.zgora.pl

Ks. dyrektor Grzegorz Chojnacki

8. Podyplomowe Studia z Teologii na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu

Studia Teologii trwają dwa lata (4 semestry). Zajęcia obejmujące przedmioty kursoryczne i wykłady monograficzne odbywają się w piątki (od października do czerwca według harmonogramu) w salach Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, pl. Katedralny 1.

Przyjmowanie zgłoszeń do dnia 30 października 2010 roku. Należy je kierować do Dziekanatu PWT dla Studiów Podyplomowych we Wrocławiu, ul. Katedralna 9, 50-328 Wrocław lub złożyć osobiście.

Dyrektor PST - ks. dr Robert Zapotoczny - tel.: 0 781 829 777 . Opłaty: 70 zł – wpisowe; 850 zł - czesne/semestr.

9. STRUKTURA KATECHETYCZNA Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej

– zaktualizowana na dzień 04.08.2010 r.

I. WIZYTATORZY DIECEZJALNI NAUCZANIA RELIGII

ks. dr Wojciech Lechów

s. lic. mgr Maria Piętak USJK

II. WIZYTATORZY REJONOWI NAUCZANIA RELIGII

- lic. mgr Bogumiła Ostaszewska
Dekanaty: Świebodzin, Sulechów, Babimost
- ks. mgr Artur Godnarski
Dekanaty: Krosno Odrz., Gubin, Lubsko
- mgr Czajka Bogumił
Dekanaty: Kożuchów, Łęknica, Szprotawa, Żagań, Żary
- ks. mgr Dariusz Chmist
Dekanaty: Głogów, Sława, Wschowa
- dr Andrzej Sobieraj
Dekanaty: Kostrzyn, Gorzów Wlkp., Drezdenko, Strzelce Krajeńskie
- dr Leszek Kopyść
Dekanaty: Pszczew, Rokitno, Rzepin, Sulęcín
- Dekanaty: Zielona Góra, Nowa Sól - vacat

III. SPOŁECZNI DEKANALNI DORADCY METODYCZNI NAUCZANIA RELIGII

- **Dekanat Babimost**

Antoni Pawłowski – Brójce; tel. 606 335 627

Halina Grina – Zbąszynek; tel. 513 986 653

- **Dekanat Drezdenko**

Ewa Schubert – Drezdenko; tel. 095 762 90 92

- **Dekanaty Głogów**

Waldemar Hass – Głogów; tel. 076 835 25 80; kom. 605 383 336;
e-mail - hass@poczta.onet.pl
Stefania Wiśniewska – Głogów; kom. 607 875 975; e-mail - stw3@op.pl
Beata Ćwik-Rzepa – Głogów; kom. 604122851; e-mail – zeter1@op.pl
Patrycja Rosenberger – Głogów; kom. 607-07-55-67 e-mail -
patrycja.ros@interia.pl
Anna Cywińska – Głogów; e-mail - silensio75@o2.pl

- **Dekanaty Gorzów Wlkp.**

Jan Pasierbowicz – Gorzów Wlkp.; tel. 662 258 798
e-mail – januu1@o2.pl;
dyżur - Szkoła Podstawowa nr 15; ul. Kotsisa 1; 66-400 Gorzów Wlkp.;
sala nr 37, III piętro; w każdą środę w godz. 14.15-15.00
Alina Safiańczuk – Gorzów Wlkp.; tel. 095 722 56 76
Wioletta Rąglewska – Gorzów Wlkp.; tel. 095 723 00 13

- **Dekanat Gubin**

Urszula Kosmala – Gubin; tel. 504 325 581
s. Dorota Wierzbička – Gubin; tel. 602 854 584;
e-mail – betanki@poczta.onet.pl

- **Dekanat Kostrzyn**

Paweł Rykała – Lemierzyce – Grodzisk; tel. 506 757 884
e-mail – pawel.rykala@wp.pl

- **Dekanat Kozuchów**

Zuzanna Maria Badowska – Kozuchów; tel. 507148 950

- **Dekanat Krosno Odrz.**

Renata Kliszewska – Krosno Odrzańskie; tel. 068 383 54 34;
e-mail – ren67@o2.pl
Maria Marciniak - Krosno Odrzańskie; tel. 068 383 67 40;
kom. 665 291 498

- **Dekanat Lubsko**

Pabisiak Lilia – Lubsko; tel. 068 457 2180; e-mail – wojciech62@wp.pl;
dyżur – Gimnazjum nr 1; ul. Bohaterów 6; 68-300 Lubsko; w pierwszy
poniedziałek miesiąca; w godz. 14.30-15.30

- **Dekanat Łęknica**

Barbara Milczarek – Przewóz – Piotrow; tel. 608 470 903;

e-mail – basiamilczarek1@wp.pl

- **Dekanat Nowa Sól**

Alicja Szymakowska – Nowa Sól; tel. 609 784 422;

e-mail – alicjaszymakowska@wp.pl

- **Dekanat Pszczew**

Irena Kilian – Międzyrzecz; tel. 695 896 770; e-mail – betania@wp.pl

- **Dekanat Rokitno**

Anna Kopyść – Przytoczna; tel. 605 653 551; e-mail - l.kopysc@poczta.fm

- **Dekanat Rzepin**

Barbara Zduńczyk – Słubice; tel. 502 816 218;

- **Dekanat Sława**

Ewa Chojnacka – Sława; tel. 068 356 66 34; kom. 668 539 450

Sławomir Mazur – Ciosaniec; tel. 605302691

- **Dekanat Strzelce Krajeńskie**

Małgorzata Naruszewicz – Strzelce Kraj.; tel. 095 763 17 77;

e-mail – malgorzata-naruszewicz@wp.pl

- **Dekanat Sulechów**

dr Bogusława Pulkowska; tel. 068 385 59 92; e-mail – bogusia12@o2.pl

- **Dekanat Sulęcín**

Bogusława Maśluk – Sulęcín; tel. 095 755 26 83 lub 785 535 013

- **Dekanat Szprotawa**

Marzena Zygmunt – Szprotawa; tel. 068 376 28 69;

e-mail – kraszanka@interia.pl

- **Dekanat Świebodzin**

Beata Żurek – Świebodzin; tel. 068 382 09 44; e-mail – beatakat1@wp.pl;

dyżur - PSP nr 6; os. Łużyckie 28; Świebodzin; czwartek 9.40-10.35

Maria Podlipska – Świebodzin; tel. 068 382 61 00;

e-mail - maria-podlipska@go2.pl

- **Dekanaty Zielona Góra**

Agnieszka Jędruch – Zielona Góra; tel. 604 200 424;

e-mail – agnieszka.jendruch@op.pl

Małgorzata Jaskuła – Zielona Góra; tel. 609 051 662;

e-mail – maja_39@o2.pl

Andrzej Trzeciak – Bytom Odrzański – Wierzbica; tel. 601 209 582;

e-mail – tandreas@wp.pl

- **Dekanat Żagań**

Tatiana Czepurnych-Hamrol – Żagań; tel. 068 478 41 73;

e-mail – tatiana03@wp.pl

- **Dekanat Żary**

Irena Rogala – Sieniawa Żarska – Kolonia; tel. 068 375 98 76;

kom. 500 676 671; e-mail – afirr@wp.pl

Marek Ochman – Żary; tel. 606 528 150; e-mail – marekochman@o2.pl

IV. DEKANALNI REFERENCI KATECHETYCZNI (DRK)

W każdym dekanacie obowiązki Dekanalnego Referenta Katechetycznego pełni Ksiądz Wicedziekan.

V. DORADCY METODYCZNI NAUCZANIA RELIGII PRZY WOM I SODID

1. Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wlkp. – WOM

Urszula Krysiak – kom. 793-20-79-67; e-mail: krysiak.u@gazeta.pl

2. Samorządowy Ośrodek Doskonalenia i Doradztwa w Zielonej Górze - SODiD

s. lic. mgr Maria Pietak USJK; tel. 068 451 23 49; kom. 600 769 048

e-mail: m.pietak@kuria.zg.pl

10. Kalendarz roku szkolnego 2010/11

1) Rozpoczęcie rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych
- *1 września 2010 r.*

2) Zimowa przerwa świąteczna

- *23-31 grudnia 2010 r.*

3) Pisemne egzaminy dojrzałości w sesji zimowej (jęz. polski; drugi przedmiot)

- *10 stycznia 2011 r.*

- *11 stycznia 2011 r.*

4) Ferie zimowe

- *17-30 stycznia 2011 r.* : Lubelskie, Łódzkie, Podkarpackie, Pomorskie, Śląskie

- 24 stycznia – 6 lutego 2011 r. : Podlaskie, Warmińsko-Mazurskie
- 31 stycznia – 13 lutego 2011 r. : Kujawsko-Pomorskie, Lubuskie, Małopolskie, Świętokrzyskie, Wielkopolskie

- 14-27 lutego 2011 r. : Dolnośląskie, Mazowieckie, Opolskie, Zachodniopomorskie

5) Wiosenna przerwa świąteczna

- 21-26 kwietnia 2011 r.

6) Sprawdzian przeprowadzany w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej

- Ustali Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

7) Egzamin przeprowadzany w ostatnim roku nauki w gimnazjum

- Ustali Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

8) Zakończenie zajęć w klasach (semestrach) programowo najwyższych w szkołach ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem zasadniczych szkół zawodowych)

- 7 stycznia 2011 r. (sesja zimowa)

- 29 kwietnia 2011 r. (sesja wiosenna)

9) Zakończenie zajęć w klasach (semestrach) programowo najwyższych zasadniczych szkół zawodowych i szkół policealnych

- 14 stycznia 2011 r.

lub

- 17 czerwca 2011 r.

10) Pisemna egzaminy dojrzałości w sesji wiosennej (jęz. polski; drugi przedmiot; jęz. ojczysty – w szkołach lub oddziałach z ojczystym językiem nauczania mniejszości narodowej)

- 10 maja 2011 r.

- 11 maja 2011 r.

- 12 maja 2011 r.

11) Egzamin maturalny (część ustna; część pisemna)

- Ustali Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

12) Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

a) sesja zimowa (etap pisemny; etap praktyczny)

- Ustali Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

b) sesja letnia (etap pisemny; etap praktyczny)

- Ustali Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

13) Koniec roku szkolnego 2010/2011

- data nie podana na stronie MEN.

VII.

OFERTA METODYCZNA

W ROKU SZKOLNYM 2010/11

1. Oferta metodyczna SODiD - Zielona Góra

ROZWÓJ ZAWODOWY A AWANS NAUCZYCIELA RELIGII

Adresaci oferty: Nauczyciele religii

Rodzaj formy doskonalenia: Spotkanie metodyczne

Temat: Rozwój zawodowy a awans nauczyciela religii

Cele:

- zapoznanie z podstawowymi przepisami prawnymi i procedurami dotyczącymi awansu zawodowego,
- doskonalenie umiejętności właściwego przygotowania planu rozwoju zawodowego

Termin realizacji: 08.09.2009; w godzinach od 15.00 do 18.00

Miejsce realizacji: Kuria Biskupia; Pl. Powst. Włkp.1; Zielona Góra

Organizator/realizator: S. Maria Piętań USJK

Liczba godzin: 3

INFORMACJE DODATKOWE:

Zgłoszenia: s. Maria Piętań USJK – tel. 600769048, 0684512349

E-mail: M.Pietak@kuria.zg.pl

WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE

Adresaci oferty: Nauczyciele religii i innych przedmiotów

Rodzaj formy doskonalenia: Spotkanie metodyczne

Temat: Wychowanie patriotyczne

Cele:

- wychowanie patriotyczne a wzorce osobowościowe,
- wychowanie do odpowiedzialności i wrażliwości na: prawdę, sprawiedliwość, miłość, moralność i kulturę
- dostrzeżenie nierozzerwalnej więzi między tymi wartościami

Termin realizacji: 27.10.2010; w godzinach od 15.30 do 18.30

Miejsce realizacji: Kuria Biskupia; Pl. Powst. Włkp.1; Zielona Góra

Organizator/realizator: S. Maria Piętań USJK, Alicja Gandecka

Liczba godzin: 3

INFORMACJE DODATKOWE:

Zgłoszenia: s. Maria Piętał USJK – tel. 600769048, 0684512349
E-mail: M.Pietak@kuria.zg.pl; Alicja Gandecka-tel.606477054, e-mail:
aliigann@wp.pl

WYCHOWANIE MORALNE - 7 GRZECHÓW GŁÓWNYCH I ICH AKOMODACJE W LITERATURZE I SZTUCE

Adresaci oferty: Nauczyciele religii, języka polskiego i wychowania do sztuki

Rodzaj formy doskonalenia: Spotkanie metodyczne

Temat: Wychowanie moralne - 7 grzechów głównych i ich akomodacje w literaturze i sztuce

Cele:

- kształtowanie postaw moralnych z wykorzystaniem integracji międzyprzedmiotowej z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, interdyscyplinarnych

Termin realizacji: 01.12.2010; w godzinach od 15.30 do 18.15

Miejsce realizacji: SODiD w CKUiP, Zielona Góra, ul. Długa 13

Organizator/realizator: S. Maria Piętał USJK, Zofia Szachowicz

Liczba godzin: 3

INFORMACJE DODATKOWE:

Zgłoszenia: s. Maria Piętał USJK – tel. 600769048, 0684512349

E-mail: M.Pietak@kuria.zg.pl, Zofia Szachowicz

WSPÓLCZESNE ZAGROŻENIA DUCHOWE

Adresaci oferty: Nauczyciele religii i innych przedmiotów

Rodzaj formy doskonalenia: warsztat

Temat: Współczesne zagrożenia duchowe

Cele:

- przekazanie informacji nt. nowych ruchów religijnych i sekt,
- zwiększenie świadomości zagrożeń wynikających z przynależności do sekt, metody werbowania do sekt;
- eksperymenty z ludzką psychiką itp.

Termin realizacji: 24.11.2010; w godzinach od 14.30-19.00

Miejsce realizacji: Kuria Biskupia; Pl. Powst. Wlkp.1; Zielona Góra

Organizator/realizator: S. Maria Piętał USJK

Liczba godzin: 5

INFORMACJE DODATKOWE:

Zgłoszenia: s. Maria Piętał USJK – tel. 600769048, 0684512349

E-mail: M.Pietak@kuria.zg.pl

PRAWO OŚWIATOWE W PRAKTYCE SZKOLNEJ

Adresaci oferty: Nauczyciele religii i innych przedmiotów

Rodzaj formy doskonalenia: Spotkanie metodyczne

Temat: Prawo oświatowe w praktyce szkolnej

Cele:

- zapoznanie się z podstawowymi aktami prawa oświatowego przydatnymi w praktyce szkolnej
- ćwiczenie umiejętności właściwego posługiwania się przepisami prawa w praktyce pedagogicznej

Termin realizacji: dnia: 10.12.2010; godzina: 15.00-17.00

Miejsce realizacji: Kuria Biskupia; Pl. Powst. Włkp.1; Zielona Góra

Organizator/realizator: s. Maria Piętał USJK, Elżbieta Grudzińska

Liczba godzin: 2

INFORMACJE DODATKOWE:

Zgłoszenia: s. Maria Piętał USJK – tel. 600769048, 0684512349,

e-mail: M.Pietak@kuria.zg.pl;

EMISJA GŁOSU A DZIAŁANIA TEATRALNE

Adresaci oferty: Nauczyciele religii i innych przedmiotów

Rodzaj formy doskonalenia: Warsztaty teatralne

Temat: Wykorzystanie działań teatralnych w pracy nauczyciela religii

Cele:

- kształtowanie wrażliwości duchowej poprzez działania teatralne
- doskonalenie umiejętności interpretacyjnych i technicznych w posługiwaniu się głosem poprzez: ćwiczenia oddechowe, dykcyjne, emisyjne.
- konstruowanie przedstawienia teatralnego: scenariusz, obsada, interpretacja tekstu, budowa scen, kostiumy i rekwizyty itp.

Termin realizacji: dnia: 04.11.10; godzina od 14.30 do 19.30.

Miejsce realizacji: Kuria Biskupia; Pl. Powst. Włkp.1; Zielona Góra

Organizator/realizator: s. Maria Piętał USJK, Małgorzata Wower - aktorka

Liczba godzin: 5

INFORMACJE DODATKOWE:

Zgłoszenia: doradca metodyczny, tel.: 068 4512342 lub 600769048

lub pocztą elektroniczną na adres e-mail: M.Pietak@kuria.zg.pl

PRZYGOTOWANIE DZIECI I MŁODZIEŻY DO UCZESTNICTWA W SAKRAMENTACH WTajemniczenia

Adresaci oferty: Nauczyciele religii i innych przedmiotów

Rodzaj formy doskonalenia: Spotkanie metodyczne

Temat: Przygotowanie dzieci i młodzieży do uczestnictwa w sakramentach wtajemniczenia

Cele:

- katecheza parafialna - przygotowanie bliższe do sakramentów wtajemniczenia.
- ukazanie, że udział w Eucharystii jest pełnią życia chrześcijańskiego.
- formacja eucharystyczna dzieci i ich Rodziców, przygotowanie do sakramentu dojrzałości chrześcijańskiej.

Termin realizacji: dnia: 05.01.2010; godzina: 14.00-17.00

Miejsce realizacji: Kuria Biskupia; Pl. Powst. Wlkp.1; Zielona Góra

Organizator/realizator: s. Maria Piętał USJK

Liczba godzin: 3

INFORMACJE DODATKOWE:

Zgłoszenia: s. Maria Piętał USJK – tel. 600769048, 0684512349,

e-mail: M.Pietał@kuria.zg.pl

2. Oferta metodyczna WOM - Gorzów Wlkp.

MISTERIUM PASCHALNE CHRYSYUSA W NAUCZANIU RELIGII

forma nieodpłatna

Rodzaj formy: *warsztaty*

Adresaci: *nauczyciele religii wszystkich typów szkół i placówek*

Cel: pogłębienie wiedzy i doświadczeń związanych miejscem i rolą Misterium Paschalnego Chrystusa w nauczaniu religii.

Liczba godzin: 12 Liczba miejsc w grupie: 25

Opis treści:

- typy i figury męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa w Starym Testamencie
- paschalne zapowiedzi Pana Jezusa
- męka śmierć i zmartwychwstanie Zbawiciela w programach katechetycznych
- przygotowanie uczniów do świadomego i pełnego uczestnictwa w Triduum Paschalnym i do niedzielnej Eucharystii

Kadra dydaktyczna: WOM: doradca metodyczny ds. religii

Termin realizacji: semestr II ładny termin realizacji zostanie podany po skompletowaniu grupy

Organizator: Psychoedukacji i Wychowania

Doradca metodyczny ds. religii, WOM

EUCHARYSTIA – PRZYGOTOWANIE UCZNIÓW DO PEŁNEGO UCZESTNICTWA

forma nieodpłatna

Rodzaj formy: *warsztaty*

Adresaci: *nauczyciele religii wszystkich typów szkół i placówek*

Cel: pogłębienie wiedzy i umiejętności uczestników niezbędnych w przygotowaniu uczniów do pełnego i świadomego uczestnictwa we Mszy świętej

Liczba godzin: 12 Liczba miejsc w grupie: 25

Opis treści:

- geneza Eucharystii
- Msza święta jako pełnia i szczyt liturgii
- Msza święta w programach katechetycznych
- rola lekcji religii w przygotowaniu uczniów do pełnego i świadomego uczestnictwa w Eucharystii

Kadra dydaktyczna: WOM

Termin realizacji: semestr II dokładny termin realizacji zostanie podany po skompletowaniu grupy

Organizator: WOM: doradca metodyczny ds. religii

AKTYWIZOWANIE UCZNIÓW W MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM NA LEKCJACH RELIGII.

forma nieodpłatna

Rodzaj formy: *seminarium*

Adresaci: *nauczyciele religii uczący na I etapie edukacyjnym*

Cel: doskonalenie umiejętności pracy z uczniem w I etapie edukacyjnym

Liczba godzin: 6 Liczba miejsc w grupie: 25

Opis treści:

- rozpoznawanie potrzeb i możliwości edukacyjnych uczniów w młodszym wieku szkolnym
- dostosowanie metod aktywizujących pracy z uczniem na lekcjach religii do rozwoju dziecka w I etapie edukacyjnym

Kadra dydaktyczna: WOM

Termin realizacji: II semestr dokładny termin realizacji zostanie podany po skompletowaniu grupy

Organizator: WOM: doradca metodyczny ds. religii

WYCHOWANIE DO OSOBOWEGO KONTAKTU Z BOGIEM JAKO WARUNEK ŚWIADOMEGO CHRZEŚCIJAŃSTWA

forma nieodpłatna

Rodzaj formy: *warsztaty*

Adresaci: *nauczyciele religii wszystkich typów szkół i placówek*

Cel: doskonalenie umiejętności nauczycieli niezbędnych do kształtowania świadomego chrześcijaństwa uczniów

Liczba godzin: 12 Liczba miejsc w grupie: 25

Opis treści:

- sztuka budowania relacji interpersonalnych w różnych układach osobowych
- Osoba Boga w Biblii
- Pan Bóg wspólnotą Osób Boskich (Trójca Święta)
- Bóg zaprasza człowieka do kontaktu z Nim

Kadra dydaktyczna: WOM

Termin realizacji: semestr I dokładny termin realizacji zostanie podany po skompletowaniu grupy

Organizator: WOM: doradca metodyczny ds. religii

WYCHOWANIE RELIGIJNE FUNDAMENTEM ROZWOJU MŁODEGO CHRZEŚCIJANINA.

forma nieodpłatna

Rodzaj formy: *seminarium*

Adresaci: *nauczyciele religii wszystkich typów szkół i placówek*

Cel: pogłębienie wiedzy dotyczącej roli wychowania religijnego w rodzinie jako istotnego elementu w rozwoju młodego chrześcijanina

Liczba godzin: 6 Liczba miejsc w grupie: 30

Opis treści:

- stawianie granic jako warunek dobrego wychowania
- rola konsekwencji w kształtowaniu charakteru młodego chrześcijanina
- rola katechezy w religijnym wychowaniu ucznia

Kadra dydaktyczna: WOM

Termin realizacji: semestr I dokładny termin realizacji zostanie podany po skompletowaniu grupy

Organizator: WOM: doradca metodyczny ds. religii

VIII.

ZARZĄDZENIA OBOWIĄZUJĄCE w Diecezji Zielonogórsko Gorzowskiej

1. Zaświadczenia z religii

W związku z wprowadzaniem w szkołach nauczania etyki dla uczniów nieuczestniczących w zajęciach z religii, wprowadza się od roku szkolnego 2009/10 w Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej obowiązkowe zaświadczenia dla absolwentów szkoły podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej.

Zaświadczenie jest wewnątrzkościelnym dokumentem pozwalającym duszpasterzom na ustalenie, czy osoba przystępująca do sakramentu bierzmowania lub małżeństwa ukończyła wymaganą edukację z religii rzymskokatolickiej w ramach lekcji religii w szkole. Samo świadectwo szkolne nie daje pełniej informacji, czy uczeń uczestniczył w zajęciach z religii, czy z etyki.

Równocześnie przypomina się o obowiązku prowadzenia w każdej parafii, na terenie której znajduje się szkoła, parafialnej księgi absolwentów nauczania religii.

Powyższe zaświadczenia należy wystawiać na diecezjalnych drukach, które są do nabycia w Księgarniach Diecezjalnych św. Antoniego.

Zielona Góra 15.06.2010

l.dz. WNK 66/2010

2. Łączenie godzin lekcji religii w szkołach

W związku z wpływaniem do Kurii Biskupiej wniosków dyrektorów szkół o łączenie godzin lekcji religii w szkołach, spowodowanych trudną sytuacją ekonomiczną organów prowadzących i niżem demograficznym, po zaczerpnięciu opinii Księdza Biskupa Diecezjalnego, Kuratorium Oświaty, księży proboszczów, wprowadza się następujące rozwiązanie tej kwestii:

1. Łączenie godzin nie może dotyczyć oddziałów przedszkolnych i klas pierwszych szkoły podstawowej. (*Rozporządzenie MEN z dnia 21.05.2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.)*).

2. Organizacja zajęć z religii w grupach łączonych może nastąpić jedynie wówczas, gdy liczba zadeklarowanych uczniów na naukę religii w danej klasie jest mniejsza niż 7. (*Rozporządzenie MEN w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach*, Dz. U. Nr 36 z dnia 24 kwietnia 1992r., § 2.1)

3. W szczególnych sytuacjach, za zgodą biskupa diecezjalnego, wymiar godzin lekcji religii może być zmniejszony lub realizowany w grupach łączonych, bez względu na ilość uczniów w klasie, z wyłączeniem klas drugich szkoły podstawowej, w których realizuje się katechezę inicjacji w sakramenty pokuty i pojednania oraz Eucharystii. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy w klasie pierwszej szkoły podstawowej jest mniej niż 7 uczniów. W takim przypadku można połączyć zajęcia z religii w klasie pierwszej i drugiej.

4. Jeżeli w klasie drugiej szkoły podstawowej jest mniej niż 7 uczniów zapisanych na religię, z racji na wspólny cykl eucharystyczny realizowany w klasach I-II przygotowujący uczniów do pierwszej Komunii św., można połączyć godziny lekcyjne z religii tylko z klasą pierwszą.

5. Obniżenie ilości godzin nauczania w danej szkole, np. ze względów ekonomicznych, nie może dotyczyć tylko lekcji religii.

6. Propozycja zmniejszenia ilości godzin nauczania religii powinna najpierw być skonsultowana przez dyrektora szkoły z proboszczem parafii, na terenie której znajduje się szkoła. Dopiero wówczas dyrektor szkoły może skierować pismo o wyrażenie zgody do biskupa diecezjalnego.

Zielona Góra 04.08.2010

L.dz. WNK 126/2010

MODLITWA KATECHETY

Panie, dziękuję Ci za zaufanie, jakim mnie obdarzasz, powołując do uczestniczenia w nauczycielskiej misji Kościoła. Cieszę się, że mogę przekazywać innym wiedzę o Tobie oraz wychowywać młodych ludzi na świadomych i gorliwych Twoich wyznawców.

Daj mi zrozumieć, że aby uczyć innych, trzeba mi nieustannie trwać w Twojej szkole skupienia i modlitwy, wsłuchiwać się w Twoje pragnienia oraz kształtować własną osobowość w oparciu o Ewangelię i naukę Kościoła.

Bądź zawsze obecny w moim świadczeniu o Tobie. Niech nigdy nie szukam siebie, ale zrozumienia i miłości dla Ciebie. Obdarz mnie umiejętnością szerokiego spojrzenia na potrzeby moich uczniów we współczesnym świecie. Proszę Cię o umacnianie we mnie miłości, wyrozumiałości i szacunku dla każdego człowieka.

Obdarz umiejętnością odkrywania potrzeb, zainteresowań i twórczych możliwości każdego ucznia. Pomóż zauważać uczniów szczególnie uzdolnionych i ocal we mnie umiejętność pochylania się nad tymi, którzy sobie nie radzą.

Wzmacniaj nadzieję i wiarę w to, że Ty, dobry Boże, jesteś zawsze po stronie człowieka. Rozwijaj we mnie wrażliwość na blask i ból ludzkich serc, na uśmiech i łzę, na głód Boga i codziennego chleba.

Pomóż zauważać piękno oraz dobro wokół mnie, a uchronić przed lękiem, zwątpieniem i brakiem empatii.

Uczyń ze mnie przystań dla dzieci poszukujących własnej tożsamości, dla dotkniętych przemocą i niezrozumieniem, uczyń ze mnie ciepły dom dla pozbawionych rodzinnego ogniska i znak Twojej obecności dla zagubionych na drogach życia.

Amen

IX.

KONTAKT DO WNK

Adres WNK:

Kuria Diecezjalna; Wydział Nauki Katolickiej;
Pl. Powstańców Wlkp. 1; 65-075 Zielona Góra
email (ogólny): wnk@kuria.zg.pl
tel. 068 451 23 52; fax: 068 451 23 31

Dyrektor WNK

ks. dr Wojciech Lechów tel. 068 451 23 52; kom. 666 028 244
email: w.lechow@kuria.zg.pl

Referent

s. Maria Piętak USJK tel. 068 451 23 49; tel. kom. 600 769 048;
email: m.pietak@kuria.zg.pl

oficjalna strona WWW: www.wnk.kuria.zg.pl